Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 122 | Łódź, Czwartek 28 maja 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאָדז, דאָנערשטאָג י״ב סיון תרצ״א | № 122

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

נישט-עהרליכע וואהל-מאַכינאַציעס

אויפגעריסען די זיצונג פון דער הויפּט-וואהל-קאָמיסיע אין לאָדז

אָפּגעצעהלט בלויז 8 אָבוואָרדען. — זיך איבערציינגט וועגען פערשידענע וואהל-מאַכינאַציעס. — שאַרפע פּראָטעסט-ערקלערונג פון ציוניסטען, מזרחי, האַנדווערקער, אונ-פּאַרטייאישע און פאָלקיסטען. — קיין רעזולטאַט פון די וואהלען איז נאָך נישט פאַרהאַן

נעכטיגער סענסאַציאָנעל-ער וואהל-טאָג אין לאָדז

דער נעכטיגער וואהל־טאָג אין לאָדז האָט זיך אָנגעהויבען זעהר פריה. שוין 6 אַ זייגער אינדער־פריה האָבען זיך אין די גאַסען בעוויזען אַגיטאַ־טאָרען פון פערשידענע ליסטעס מיט טראַנספּאַרענ־טען, אויפרופען, בומעדלעך און אַנדערע אַגיטאַ־ציע־מאַטעריאַל.

פונקט 8 אַ זייגער אינדערפריה זענען געעפענט געוואָרען די וואַהל־לאָקאַלען און ס׳האָט זיך אָנגעהויבען די אָפּשטימונג. דעמאָלט האָט זיך אָנגעהויבען די אייגענטליכע אַרבייט פון די וואַהל־אַגיטאַטאָרען, כמעט אַלע יודישע דראָזשקעס זע־נען נעכטען אָקופּירט געוואָרען דורך די פערשיעדענע וואַהל־קאָמיטעטען, וועלכע האָבען אַרומגעשיקט צו זייערע אָנהענגער און אָוועקגעפיהרט אין די וואַהל־אָבוואָדען.

פאַר די וואַהל־לאָקאַלען זענען געשטאַנען אַגי־טאַטאָרען, מייסטענס יונגע בחורים און האָבען זיך געזידעלט און געגעבען אין טאַטענס־טאַטען אַריין. פאַר די וואַהל־אָבוואָדען זענען אויך גע־שטאַנען אַגיטאַטאָרען פון „בונד״ און „לינקע פּועלי ציון״ און געטיילט אויפרופען, וועלכע האָבען גע־רופען זיך נישט צו בעטייליגען אין די וואַהלען.

אין אַלגעמיין איז די אָפּשטימונג צוגעגאַנגען נאָרמאַל און רוהיג. אין יעדען וואַהל־לאָקאַל אין פאַר דעם לאָקאַל האָבען זיך געפונען פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען אָפּגעהיטען די אָרדנונג.

אַרום 11 אַ זייגער ביז׳ן אָוונד האָבען זיך אָבער אין אַלע וואַהל־לאָקאַלען אָנגעהויבען צי־צידענטען, ווייל אין זעהר פיל פאַלען זענען גע־קומען וועהלער אָפּגעבען זייערע שטימען און ס׳־האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז מ׳האָט שוין געהאַט אָפּגעשטימט. פערשטעהט זיך, אַז די בע׳עוולה׳טע בירגער האָבען געהאַט אַ בערעכטיגטע טענה, זיי האָבען אָבער נישט געהאַט, וועד ס׳זאָל זיך זאָר די אָנגעהמען, ווייל קיין פערשוינגס־מענער פון די ריכטונגען זענען נישט צוגעלאָזט געוואָרען און ס׳זענען געווען זעהר פיל וואַהל־לאָקאַלען, אין וועלכע די קאָמיסיעס זענען בעשטאַנען פון פער־זאָנען נאָר פון איין ריכטונג. האָבען טאַקע די בע־עוולה׳טע געשריגען חי וקים, אָבער אָפּגעשטימט איז אָפּגעשטימט.

די שפּאַנונג אין גאַס איז געוואַקסען ערשט נאָכמיטאָג, ווען די וואַהל־קאָמיטעטען האָבען גע־נומען צוזאָגען די אַרבייט און בעזוכען זייערע אָנהענגער און קאָנטראָלירט צי זיי האָבען שוין אָפּגעשטימט, און וואָס ווייטער אַלץ מעהר פּערזאָ־נען האָבען זיך געיאַוועט אין די לאָקאַלען און ס׳־האָבען זיך געשאַפען רייהען. יעדענפאַלס, נישט קיין צו גרויסע, אַזוי איז די אָפּשטימונג געפיהרט געוואָרען ביז 8 אַ זייגער אין אָוונד. אַלע די, וועלכע האָבען זיך נאָך 8 אַ זייגער געפונען אין דעם הויז, וואו ס׳געפינט זיך דאָס וואַהל־לאָקאַל האָבען נאָך געהאַט די מעגליכקייט אָפּצוגעבען זייער שטים.

נאָכדעם האָבען די פאָרזיצער׳ס פון די קאָמיס־יעס ערקלערט די אָפּשטימונג פאַר געענדיגט. און די אורנעס זענען אונטער דער וואַך פון פּאָליציאַנ־טען אָוועקגעפיהרט געוואָרען אין דער הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע, אין לאָקאַל פון דער יודישער קהלה. דאָרט האָט מען אָנגעהויבען צו צעהלען די שטימען.

זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע

ווען די וואַהל־קאָמיסיע אין דער קהלה האָט אָנגעהויבען צו אַרבייטען האָט זיך אויף דער גאַס פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם, וועלכער האָט גע־וואַרט אויף דעם אויסגאַנג פון די וואַהלען.

באַלד ווי דער פאָרזיצער פון דער וואַהל־קאָ־מיסיע ה׳ מינצבערג האָט געעפענט די זיצונג האָט דער פאָרשטעהער פון די פאָלקיסטען אַרײַנגעטראָ־גען אַ פּראָטעסט געגען די מאַכינאַציעס, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען בעת די וואַהלען. הונדערטער און הונדערטער וועהלער, וועלכע זענען געקומען וועהלען האָבען געמוזט אָוועקגעהן, ווייל פאַר זיי האָט שוין אימיצער געהאַט געשטימט. די מיטגליד־דער פון די קאָמיסיעס האָבען נישט נאָר געגענ־געווירקט די דאָזיגע זאַכען, נאָר נאָך דערצו גע־האָלפען.

אַן׳עהנליכער פּראָטעסט איז אויך אָנגעקומען פון דעם ווירטשאַפטליך־אומפּאַרטייאישען בלאָק (נומער 10).

דער פאָרשטעהער פון די ציוניסטען ה׳ מאַר כעוו האָט מיט בעווייזען דערצעהלט וועגען פערשי־דענע פערגוואַלדיגונגען בעת די וואַהלען און ער־קלערט, אַז צוליב די דאָזיגע זאַכען זאָגט ער שוין פאָראויס, אַז דער ציוניסטישער וואַהל־קאָמיטעט וועט די וואַהלען נישט אָנערקענען און לאָזט זיך איבער דאָס רעכט אָנצונעהמען ווייטערדיגע שריט.

דאַן איז מען צוגעטרעטען צו צעהלען די שטימען.

וואהל-קרייז נומער 2

ליסטע נומער 2—21 שטימען; 6—122; 7—9; 8—47; 10—0; 12—62; 13—19; 15—1: 16—6; 17—6; 18—172; 19—0; 24—102; 25—0; 26—12; 27—3; 28—117; 29—39; 30—1.

וואהל-קרייז נומער 3

ליסטע 2—14 שטימען; 6—9; 7—13; 8—21; 10—0; 12—71; 13—61; 15—7; 16—13; 17—9; 18—343; 19—0; 24—19; 25—0; 26—27: 28—27; 29—91; 30—0.

וואהל-קרייז נומער 9

ליסטע נומער 2—26 שטימען; נומער 6—10; 7—15; 8—8; 10—15; 12—146; 13—33; 15—14; 16—32; 17—19; 18—607; 19—0; 24—45: 25—0; 26—18; 27—3; 28—0; 29—57; 30—3; געשטימט אין דאָזיגען וואַהל־קרייז האָבען 1050 וועהלער, געפּסל׳ט 3 שטימען.

וואהל-קרייז נומער 11

ליסטע נומער 2—46 שטימען; 6—12; 7—21; 8—10; 10—47; 12—213; 13—46; 15—11; 16—58; 17—26; 18—556; 19—0; 24—22; 25—0: 26—23; 27—4; 28—0; 29—49; 30—16. גע־שטימט האָבען 564 וועהלער. געפּסל׳ט 4 שט.

וואהל-קרייז נומער 14

ליסטע נומער 2—6 שטימען; 6—6; 7—22; 8—17; 10—30; 12—166; 13—90; 15—18; 16—76; 17—45; 18—641; 19—1; 24—39; 25—0: 26—20; 27—2; 28—0; 29—66; 30—9. וואַהל־בערעכטיגטע געווען 1689. געשטימט האָבען 1184.

וואהל-קרייז נומער 15

ליסטע נומער 2—13 שטימען; 6—16; 7—17; 8—10; 10—45; 12—187; 13—30; 15—29; 16—56; 17—25; 18—151; 19—1; 24—7; 25—0; 26—92; 27—1; 28—0; 29—39; 30—10. וואַהל־בערעכטיגטע 1589. געשטימט 736.

וואהל-קרייז נומער 17

ליסטע נומער 2—1 שטים; 6—3; 7—28; 8—12; 10—86; 12—107; 13—13; 15—15; 16—46: 17—24; 18—316; 19—0; 24—9; 25—2; 26—13; 27—0; 28—1; 29—57; 30—6.

וואהל-קרייז נומער 18

ליסטע 2—0 שטימען; 6—3; 7—26; 8—7; 10—37; 12—109; 16—26; 17—47; 18—227; 19—0; 24—219; 25—0; 26—17; 27—0; 28—0; 29—43; 30—21.

שאַרפער פּראָטעסט

נאָכ׳ן איבערצעהלען די דאָזיגע 8 וואַהל־קרייזען האָבען די פאָרשטעהער פון די ציוניסטען, פאָלקיסטען, מזרחי, האַנדווערקער און אונפּאַרטיי־איש־רעליגיעזע אָפּגעגעבען אַ שאַרפער ערקלע־רונג, אַז היות, ווי הונדערטער וועהלער זענען בערויבט געוואָרען פון זייערע רעכט צו וועהלען דורך דעם, וואָס אַנדערע האָבען אָהן זייער וויסען פאַר זיי געהאַט געשטימט.

אויך ביים עפענען די אורנעס זענען אויך בע־מערקט געוואָרען נישט־ערלויבטע זאַכען. ווי למשל, מאַסענווייזע קאָנווערטען מיט די נומערלעך פון דער „אַגודה״ און זייערע פערבינדעטע. צוליב דעם, אַלעם זענען די וואַהלען נישט געווען קיין [illegible] און דער רעזולטאַט וועט נישט אָפּשפּיגלען די כוחות־פערהעלטעניש אין לאָדז און די אויבענ־דערמאָהנטע פאָרשטעהער פערלאָזען די זיצונג.

דער פּרעזעס האָט דעריבער ערקלערט די זי־צונג פאַר געשלאָסען. וואָס וועט זיין ווייטער איז דערוויילע נישט בעוואוסט.

ווען מ׳זאָל אורטיילען פון די ביז איצטיגע אָפּ־געגעבענע 7100 שטימען, האָבען שוין זיכערע מאַנדאַטען: „אַגודה״ — 7 מאַנדאַטען, ציוניסטען 2; אונפּאַרטייאיש־רעליגיעזע 1; מזרחי און האַנד־ווערקער 1; פאָלקיסטען אייבער.

ווי מען האָט שפּעטער מיטגעטיילט וועט די זיצונג פון דער הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע פאָרקומען 12 אַ זייגער בייטאָג.

קוריאָזען

מיר ווילען בלויז אָפּגעבען עטליכע פון די קוריאָזען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין די וואַהל־ביוראָס. אין דער וואַהל־ביוראָ אויף אַלעקסאַנ־דראָווסקא גאַס, וואו דער פאָרזיצער איז געווען אַ געוויסער שלמה בערגער איז געקומען אַ וועה־לער און אָפּגעבען אַ שטים אויפ׳ן נאָמען פון נתן אבוכאַווסקי. דער מיטגליד פון דער קאָמיסיע האָט געפרעגט דעם פאָרזיצער צי ער קען דעם וועהלער, און דער פאָרזיצער האָט געענטפערט, אַז יאָ. מיט אַ צייט שפּעטער איז געקומען שטימען נתן אבוכאַווסקי און ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער פאָרזיצער האָט סתם [illegible] וועגען דעם איז געמאַכט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

*

אין דעם זעלבען אָבוואָד איז געקומען אַ גע־וויסער אברהם עפּשטיין פון פּאָלודניאָווא 5 און ערקלערט, אַז ער הייסט בערקאָוויטש משה און וואוינט אויף קרוטקאַ־באַלוט 7. ער איז זוּפ־גענומען געוואָרען פערדעכטיגט [illegible] מיט איהם מיטגעשיקט אַ פּאָליציאַנט, כדי זיך צו איבערציינגען אויב ער וואוינט דאָרט. דאָ האָט זיך אַרויסגעשטעלט, דער שווינדעל. ס׳איז צונויפ־געשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

*

ביים עפענען די וואַהל־אורנע פון קרייז 18, האָט מען עפּעס אויף אַ מאָדנע אופן געפונען גלייך צונויפגעלעגט אין איין פּע[illegible] 219 קאָנ־ווערטען מיט׳ן נומער 24.

נישט ארבייטס-פעהיגע קהלה אין ווארשא

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש) די וואַהל־בעטייליגונג איז געווען אַ זעהר קנאַפּע. ס׳האָבען געשטימט בלויז 28 פּראָצענט. דער וואַהל־טומעל איז אָבער געווען אַ זעהר גרויסער. אין גאַס האָ־בען געקעמפט 26 פערשידענע ליסטעס. אין אייני־גע ערטער האָט מען זיך געשלאָגען, מ׳האָט גע־ריסען אויפרופען, טראַנספּאַראַנטען א. א. וו.

די פּאָליציי האָט אין איינעגע ערטער געמוזט אינטערווענירען. 3 אַ זייגער ביינאַכט זענען פון 48 וואַהל־אָבוואָדען בעקאַנט געווען די רעזולטאַטען פון 30 קרייזען.

די רעזולטאַטען פון די 30 קרייזען זענען פאָלגענדע: ציוניסטען 2273 שטימען: אגודה — 3658 מזרחי — 934; לינקע פּועלי ציון 416; אַסימילאַטאָרען — 349; חסד־של אמת; רעכטע פּועלי־ציון — 93; סאַנאַציע — 56; פאָלקיסטען 389; שטיקגאָלרס ליסטע 758.

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש) דער ענטגילטי־גער רעזולטאַט פון די וואַהלען אין וואַרשא איז פאָלגענדער: אגודה — 19 מאַנדאַטען; ציוניסטען 13; מזרחי 4; גאָלדפלאַמס ליסטע—2; אַסימילאַ־טאָרען—2; גראָדזיסקער חסידים 2; לינקע פּועלי־ציון—1; עדת ישראל—2; און 3 פון לאָקאַלע ליס־טען. אַזוי אַרום איז אין וואַרשא געוועהלט געוואָ־רען אַ קהלה, וואָס איז אַבסאָלוט אונפעהיג צו אַרבייטען

ציוניסטען אויפ׳ן ערשטען ארט אין לובלין

לובלין, 27 (טעלעפאָניש). די וואַהלען צו דער קהלה אין לובלין האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: ציוניסטען 6 מאַנדאַטען; מזרחי—1; אגודה—5; האַנדווערקער—פאָלקיסטען —3; סאָציאַ אַגודה—5; האַנדווערקער־פאָלקיסטען—3; סאָציאַ־ליסטישע האַנדווערקער 2; אַלעקסאַנדערער חסידים 1; אונפּאַרטייאישע 1; „לינקע פּועלי־ציון״—1; קליינהענדלער — 1.

די וואהלען אין ראדאם

ראַדאָם, 27 (טעלעפאָניש). די וואַהלען צו דער קהלה האָבען געגעבען פאָלגענדע [illegible]־טאַטען: דעמאָקראַטיש־אונפּאַרטייאישע 7; ציוניס־טען 6; האַנדווערקער (קעסטענבע[illegible] אַלע גרופּען) 4; לינקע פּועלי־ציון — 1.

—:(0):—

קופּאָן № 18
פון גרויסען
פּרעמיען-קאָנקורס
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען־קאָנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

געשאפען די נייע רעגירונג

פּאלק. פּריסטאר — פּרעמיער; גענ. זאושיצקי — האנדעלס־מיניסטער; דעפּ. יאן פּילסודסקי — פינאנץ־מיניסטער

אלע איבריגע מיניסטארען געבליבען אויף זייערע אמטען

וו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש) שוין אין פערלויף פון היינטיגען טאג איז קלאהר געווארען די סיטואציע אין דער רעגירונג און דער „קאבינעט קריזיס" האט זיך פערענדיגט, פון אלע השערות, אויסרעכנונגען, פאראויסזעהונגען און קלאנגען האט זיך קיין איינע נישט ארויסגעשטעלט פאר ריכטיג. אלע נעמען וועלכע זענען אנגערופען געווארען אלס קומענדיגע מיניסטארען האבען נישט געהאט קיין יסוד. די ענדערונגען זענען געווען בלויז אויף 3 אמטען אין קאבינעט: פון פרעמיער, האנדעלס־מיניסטער און פינאנץ־מיניסטער.

11 א זייגער פארמיטאג האט דער מלוכה־פּרעזידענט גערופען צו זיך דעם האנדעלס־מיניסטער פריסטאר און נאך א לענגערער קאנפערענץ איהם איבערגעגעבען די מיסיע צו שאפען די נייע רעגירונג. מיג. פריסטאר האט די מיסיע אנגענומען.

באלד איז ער אוועק אין פרעזידיום פון מיניסטארען־ראט און אנגעהויבען קאנפערענצען מיט פערשידענע קאנדידאטען אויף מיניסטארען, דאס זענען אבער נישט געווען קיין רעאלע קאנפערענצען, ווייל ווי ס'זעהט אויס איז שוין אלץ געווען צוגעגרייט פון פריהער.

נאכמיטאג איז דער פרעמיער פריסטאר אוועק אין שלאס און פארגעלעגט דעם מלוכה־פרעזידענט די ליסטע פון דער נייער רעגירונג. דער מלוכה־פרעזידענט האט די ליסטע בעשטעטיגט און שוין אין א שעה ארום זענען פונאנדערגעשיקט געווארען די נאמינאציע־דעקרעטען פאר די מיטגלידער פון דער נייער רעגירונג.

ווי ס'שטעלט זיך ארויס זענען געמאכט ווארען ענדערונגען נאר אין 3 רעסארטען.

דער געוועזענער פרעמיער סלאוועק איז אוועק אין דימיסיע און זיין ארט האט פערנומען דער ביז איצטיגער האנדעלס־מיניסטער פריסטאר. אויפ'ן בעפרייטען ארט פון האנדעלס־מיניסטער איז בעשטימט געווארען דער גענעראל זאושיצקי. אויפ'ן ארט פון ביז־איצטיגען פינאנץ־מיניסטער מאטושעווסקי איז נאמינירט געווארען דעפ. יאן פילסודסקי (א ברודער פון מארשאל פילסודסקי). אלע איבריגע מיניסטארען זענען געבליבען אויף זייערע אמטען.

די ערלעדיגונג פון רעגירונגס־קריזיס אויף דעם אופן האט ארויסגערופען א שטיקעל סענסאציע אין די פאליטישע קרייזען.

ארבייטסלאזיגקייט אין פוילען

330.193 רעגיסטרירטע ארבייטסלאזע

וו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט אנ'אפיציעלען קאמוניקאט פון מלוכה'שען סטאטיסטישען אמט האט זיך די ארבייטסלאזיגקייט אין פוילען אין די לעצטע 2 וואכען פערקלענערט מיט 9000. אין אלגעמיין זענען איצט פעררעגיסטרירט 330.193 ארבייטסלאזע.

ס'וועט נישט זיין קיין לוין־רעדוקציע

אין דאמב אווער קויהלען־ראיאן

וו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז פערעפענטליכט געווארען דער בעשלוס פון דער ארביטראזש־קאמיסיע אין סכסוך פון די קויהלען־גרעבער און גרובען־בעזיצער אין דאמבראווער קויהלען־ראיאן. דער אורטייל איז, אז קיין לוין־רעדוקציע קען איצט נישט אדורכגעפיהרט ווערען און דער אלטער אפמאך דארף זיין גילטיג נאך א יאהר.

אלע אויטאבוסען און טאקסובקעס וועלען אפגעשטעלט ווערען

וו א ר ש א, 27 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעם 30 און 31 מאי קומט פאר אין ווארשא א לאנדעס־צוזאמענפאהר פון אינהאבער פון אויטאבוסען און אויטא־בעזיצער.

אויף דעם דאזיגען צוזאמענפאהר וועט אנגענומען ווערען א בעשלוס, אז אויב דער וועגשטייער וועט פערקלענערט ווערען וועלען זיך אפשטעלען אלע אויטאבוסען און טאקסי־בקעס אין גאנץ פוילען פון 1 יוני אן.

עס פערשארפען זיך די רדיפות געגען יודען אין מעקסיקא

מ ע ק ס י ק א ס י ט י 27 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די פראגע וועגען די רדיפות אויף די יודישע מארק־הענדלער, וועט בעטראכט ווערען אויף דער אויסערארדענטליכער סעסיע פון מעקסיקאנער קאנגרעס מארגען פרייטאג.

די ארטיגע יודישע קהלה גרייט זיך צוצושטעלען א מעמאריאל צו דער סעסיע.

עס זענען פארהאן ווייטערדיגע געפאהרען, אז די רדיפות זאלען זיך פערשפרייטען אויך אויף יודישע האזירוערקער און יודישע אינד סטריעלער געגען וועלכע די גרויסע ווארען־הייזער פיהרען א שטארקע אנטיסעמיטישע קאמפאניע.

בעדייטענד געשטיגען די צאהל יודישע פאבריק־ארב. אין אדעס

(ב) מ א ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) דעם אונאויפהערליכען צופלוס פון די יודען אין די פאבריקען אילוסטרירען די לעצטע בעריכטען, וואס זענען אנגעקומען פון אדעס. בעת מיט א יאהר צוריק זענען אין די אדעסער פאבריקען געווען בעשעפטיגט 19.000 יודען, ארבייטען שוין איצט אין די דאזיגע פאבריקען 42.000 יודען.

אלס בעגלייט־ערשיינונג פון דער אינדוסטריאליזאציע טרעט ארויס די רוסיפיקאציע. ווי עס שטעלט פעסט די יודיש־קאמוניסטישע פרעסע ווערט די יודישע קולטור־ארבייט אין פיל ערטער פערנאכלעסיגט, ווייל די יודישע ארבייטער בעגנוגענען זיך מיט דער קולטור־טעטיגקייט אין דער רוסישער שפראך.

לאגע פון די יודען אין מזרח און צענטראל־אייראפא

ב ע ר ל י ן (י.ט.א.) דער „פעראיין פון דער יודישער פרעסע" אין בערלין האט ארגאניזירט אנ'אויפנאהמע לכבוד דעם גענעראל־דירעקטאר פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור ה' יעקב לאנדוי. וועלכער האט זיך געטיילט מיט די אנוועזענדע פרעסע־פארשטעהער מיט זיינע איינדרוקען פון א גאנצע רייהע לענדער, וועלכע ער האט בעזוכט אין משך פון די לעצטע חדשים. דער רעפעראט פון ה' לאנדוי האט ארומגענומען די לאגע פון די יודען אין כמעט אלע לענדער פון מזרח און צענטראל־אייראפא.

צי איז געשעהן א קאטאסטראפע

מיט'ן באלאן פון פּראפ. פּיקארד און זיין בעגלייטער

א ו ג ס ב ו ר ג, 27 (טו) פראפעסאר פיקארד האט זיך היינט 4 א זייגער פארטאג אויפגעהויבען אין זיין באלאן צוזאמען מיט אינזשעניער קופער אין דער לופט מיט'ן צוועק זיך צו האלטען אין דער לופט 12 שעה אין לאנדאן און באזעל, א גאנצען טאג האט מען דעם באלאן געזעהען אין פערשידענע ערטער. לויט אלע אויסרעכנונגען האט מען דעם באלאן, וועלכער איז געפלויגען אויף א הויך פון 5000 מעטער, געזעהען אויף פערשידענע ערטער.

ווי מ'האט גערעכענט האט דער באלאן זיך געדארפט אראפלאזען 5 אזייגער פארנאכט. אזוי ווי ביז 9 אוו. האט דער באלאן זיך נישט אראפגעלאזען, האלט מען, אז פראפ. פיקארד און זיין בעגלייטער לעבען נישט מעהר.

בריאן זאל ווייטער בלייבען אויסערן־מיניסטער

פ א ר י ז, 17 (ספ. טעל.) דער פרעמיער־מיניסטער לאוואל האט ווידער אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן אויסערן־מיניסטער בריאן און איהם געפרובט צו בעוועגען, אז ער זאל צוריקציהען זיין רעזיגנאציע. בריאן האט נאך קיין ענטפער נישט געגעבען.

אלע, אהן אויסנאהם, צייטונגען שרייבען איינשטימיג, אז בריאן דארף בלייבען אויף זיין אמט פאר דער טובה פון פראנקרייך.

מען דערלאזט נישט קיין רוסישע דעלעגאטען אויף דער תבואה־בערזע

ל א נ ד א ן 27 (טו) אויף דער תבואה און פראדוקטען־בערזע אין מאנטשעסטער איז געקומען צו פ..גענדע צופאל, ווען דער פערטרעטער פון דער רוסישער האנדעלס־דעלעגאציע האט געוואלט אויסלעגען זיינע מוסטערן, האבען די איבריגע סוחרים מיטגעטיילט די בערזע־דירעקציע, אז זיי נעמען נישט אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר דעם, וואס קען פאסירען אויב די רוסישע דעלעגאציע וועט זיך ווייטער געפינען אויף דער בערזע.

געגענזייטיגע מסירות פון יודען אויף יודען אין ווייסרוסישע שטעטליך

מ א ס ק ו ו ע (י.ט.א) דער מינסקער „אקטיאבר" קלאגט זיך, אז אין פיל יודישע שטעטליך אין ווייסרוסלאנד פערשפרייט זיך די לעצטע צייט אן אמתע פלאג פון מסירות צו דער מאכט פון יודען געגען יודען. דאס רוב קומט עס פאר אויפ'ן באדען פון דעם דירות־מאנגעל אין די דאזיגע ערטער. די צייטונג פאדערט צו מאכען א סוף צו דער דאזיגער קראנקער ערשיינונג.

צעהנדליגער מענשליכע קרבנות

בעת א קאטאסטראפע אין א גאלד־גרובען

ל א נ ד א ן, 27 (טו) די צאהל טויטע פון דער קאלאר־גאלד־מינע אין דרום־אינדיען האט זיך פערגרעסערט אויף 47. ס'פעהלען נאך 30 ארבייטער, וועלכע מ'האלט אויך פאר טויטע.

פערשארפטע סאוויעטיש־פינלענדישע בעציהונגען

קריגס־שטימונג אין ביידע לענדער

ר י ג ע, 27 (טו) אין צוזאמענהאנג מיט די פערשארפטע בעציהונגען צווישען פינלאנד און די סאוויעטען קומען פאר אין לענינגראד מאסען־מיטינגען, וועלכע בעהמען אן שארפע רעזאלוציעס, וואס פאדערען אויף די סאוויעטישע מאכט אנצונעהמען קאטעגארישע שריט געגען דער געפאהר פון א בעוואפענטען אנפאל מצד פינלאנד געגען די סאוויעטען.

אין די רעזאלוציעס ווערט אויך געזאגט, אז די ארבייטער זענען גרייט אויפ'ן ערשטען אפעל פון דער מאכט, כדי מיט געוועהר אין האנד געבען א בלוטיגע רעקציע דער פאשיסטישער פינלאנד.

ר י ג ע, 27 (ספ. טעל.) פון העלסינגפארס מעלדעט מען, אז דארט הערשט א געוואלדיג אונרוהיגע שטימונג אין צוזאמענהאנג מיט דעם סאוויעטיש־פינלענדישען קאנפליקט.

די פינלענדישע רעגירונג האט פערבאטען איינצוארדענען קריגס־מאניפעסטאציעס.

אלס ענטפער אויפ'ן „אנשלוס"

איטאליעניש־יוגאסלאווישע אונטערהאנדלונגען

פ א ר י ז, 27 (ספ. טעל.) אין די דיפלאמאטישע קרייזען שמועסט מען, אז אלס ענטפער אויפ'ן „אנשלוס" צווישען דייטשלאנד און עסטרייך וועלען פארקומען אונטערהאנדלונגען צווישען יוגאסלאוויען און איטאליען, כדי זיך אקעגענצושטעלען דער געפאהר אין צענטראל־אייראפא.

אויפפאדערונג!

אלע וועהלער צו דער יודישער קהלה, וועלכע מ'האט נעכטען שיקאנירט אין די וואהל־לאקאלען און נישט געלאזט שטימען און בפרט אלע די, וועלכע מ'האט נישט געלאזט שטימען, ווייל אנדערע געוויסענלאזע מענשען האבען שוין פאר זיי געשטימט — ווערען געבעטען צו קומען היינט אין משך פון טאג אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29 (צעגעלניאנא 4) בכדי צו רעגיסטרירען די פאקטען.

ציוניסטישער וואהל־קאמיטעט.

3159

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג־אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72–134
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אווענד.

CIECHOCINEK
וולאצלאווסקא־גאס
ווילא „Wiktorja"
Dr. med. W. Łaski
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
נעמט אן פון 1־טען יוני, 1931

כשר | אכטונג, לעטניקעס! | אויב איהר ווילט האבען ערשטקלאסיגע און געשמאקע מיטאגען קומט אין גוט־בעקאנטען רעסטאראן | מיטאגען | כשר
פון מ. פאגעלמאן,
10 ציגעל־גאס 10 (פריהער 42) טעל. 178-20
וואס עמפפעהלט צו יעדער צייט כשרע מיטאגען פון 1.50 זל.
דער בופעט איז פערזעהען מיט די בעסטע קאלטע און ווארימע צובייסען און פערשידענע געטראנקען איני און אויסלענדישע. נור אנשטאדט'ס און פילזנער ביר. דער רעסטאראן איז אפען ביז 2 ביינאכט. מיטאגען ווערען אויך וואוינג אפגעשיקט אהיים. סאלידע און שנעלע בעדינונג אהן פראצענטער. קומט און איבערצייגט אייך!

לאדז, 28 מאי 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 28 מאי 1931

„יודישע שולען — זענען א לוקסוס"

אזוי האט געענטפערט א פארשטייער פון דער מאכט די יודישע פערטרעטער פון שטעטעל סאלי.

אויב מ'וויל איז דאס באמת א קלוגער און געלונגענער אפאריזם, אנ'אפאריזם וועלכער ענטהאלט אין זיך א געוויסע קאנקרעטע בעשטימטע בעציהונג צו די יודישע פאדערונגען און יודישע נויטען, ווען א פאליטיקער צי א רעפרעזענטאנט פון דער מאכט זאגט ארויס אזא אפאריזם, דאן איז פאקטיש דער גאנצער ענין ערלעדיגט, וואס בלייבט נאך צו בעטען א יודישער דעלעגאציע? קיין זאך נישט.

צו וואס מ'זאל נישט צוגיין, צו דער פראגע וועגען פערלייכטערען דעם שטארקען שטייער־דרוק אויף דער פערארימטער יודישער בעפעלקערונג, צי וועגען מבטל מאכען דעם צוואנגס־זונטאג־רוה, צי וועגען אננעהמען יודישע בעאמטע אויף מלוכה און קאמונאלע פאסטענס — איז דאס אלץ פון שטאנדפונקט פון „לוקסוס" אנ'איבריגע זאך.

און שטעלט זיך פאר ווי די זאך איז פשוט און לאגיש. עס וואוינען אויף דער טעריטאריע פון דער פוילישער רעפובליק 3 מיליאן יודען, צו וואס דארפען זיי זיך טאקע מאטערען און זארגען וועגען דעם, אז זייערע קינדער זאלען בעקומען א יודישע ערציהונג, צו וואס מלוכה־שולען מיט דער יודישער און העבראישער אונטערריכטס־שפראך אז מ'קען זיך אויך אהן דעם פולשטענדיג בעגעהן, אז דאס איז דאך נישט מעהר ווי א... לוקסוס־זאך.

און אויף קיין לוקסוס־זאכען דאס מוז מען מודה זיין, קען זיך די פוילישע מלוכה ביי היינטיגען שווערען פינאנציעלען מצב נישט דערלויבען. אמת, אין סאלי האט זיך געהאנדעלט וועגען קלייניגקייטען די סאלער יודישע דעלעגאציע איז ווי געוועהנליך פראווינצער יודען, געוועזען זעהר בעשיידען אין די פאדערונגען, כ'האט זיך געהאנדעלט נישט מעהר ווי וועגען אייניגע הונדערט זלאטעס, וועלכע די גמינע זאל ארייננשטעלען אלס א סובסידיע פאר דער ארטיגער יודישער שול. אבער פארט איז דער וואיעוואדע גערעכט! די מלוכה קען זיך אויף קיין לוקסוס נישט ערלויבען און אויב יודען ווילען האבען יודישע שולען זאלען זיי זיך מטריח זיין און צאהלען פון די אייגענע קעשענעס.

אבער דאך האבען די פראווינציעלער סאלער יודען אונז „גרויסשטאטישע" ארויסגעהאלפען אין אונזער ארבייט. ווייל וואס סוף־כל־סוף קענען אגען יודישע פארשטעהער, ווען זיי קומען אין בעריהרונג מיט דער מאכט — אז זיי ווילען, מ'זאל אויסהאלטען זייערע שולען, באטיידליך, דאס צווישען א סך אנדערע פאדערונגען, מעהר נישט, וואס די גרויסשטאטישע, אפטמאל דיפלאמירטע און יעבילדעטע מענשען, קענען דאס זעלבע בעטען אין א שענערער פארם, זיי קענען זייערע פאדערונגען מעהר בעגרינדען, און דאס איז אלץ.

ווייסען מיר דאך אבער, אז נישט אין איבערצייגונגס־קראפט האנדעלט זיך דא, נישט נאר אין לאגישע ארגומענטען, נישט נאר אין פאקטען און ראיות, נאר טאקע דער עיקר אין דעם ביסעלע גוטען ווילען, און אויב קיין גוטער ווילען איז נישט פערהאן, דאן העלפען אפילו נישט קיין וויסענשאפטליכע, גוט־בעגרינדעטע דיסערטאציעס פון ערפאהרענע ווירטשאפטלער, פאליטיקער און קולטור־טוער.

און טאקע דעריבער איז דער נאמען, וועלכען מע האט געגעבען די פויליש־יודישע קאמיטעטען אין צפון־אמעריקא „גוט־ווילען" א זעהר צוגעפאסטער און א טרעפלעכער, דער „גוטער ווילען" איז טאקע א פארבעדינג פאר אלע אונטערהאנדלונגען און אונטעררידונגען.

צי איז אבער דער דאזיגער „גוטער ווילען" פערהאן און צי האבען נישט אפט די אונטערהאנדלונגען מיט אונז, אדער מיט אנדערע, גאנץ זייטיגע צוועקען?

צינצינאטוס.

די ארטאגראפישע קאנפערענץ פון „ייווא" אין ווילנע

(פון אונזער קארעספאנדענט)

זעהר א הייסע דעבאטע האט די פראגע וועגען אויסלייג פון העבראיזמען ארויסגערופען אויף דער קאנפערענץ.

דער ערשטער רעפערענט ז. קאלמאנאוויטש האט אנגעהויבען זיין רעדע דערפון, אז ער וועט נישט רעדען ווי א וויסענשאפטלער, נאר ווי א יוד פון א גאנץ יאהר, און האט זיך ארויסגעזאגט געגען נאטוראליזירען דעם אויסלייג פון די העבראישע עלעמענטען אין דער יודישער שפראך.

ה' בח פרילוצקי אלס צווייטער רעפערענט דערצעהלט אז די גרויסע קארעספאנדענץ, וואס ער בעקומט, האט איהם איבערצייגט, אז אכציג פראצענט און מעהר שרייבען העבראישע ווערטער פערגרייזט, פרויען גאנצע הונדערט פראצ. אפילו רבנים שרייבען העבראיש מיט גרייזען.

שוין אין דער אלטער יודישער ליטעראטור מערקט זיך א טענדענץ צו נאטוראליזירען דעם אויסלייג פון העבראישע ווערטער, אזא ווארט ווי שעכטען, וואס שטאמט פון ווארט „שחיטה" איז שוין אין א מחזור פון יאהר 1600 אויסגעלייגט, ווי אין יודיש, אין די אמסטערדאמער אויסגאבעס, פון 18־טען יאהרהונדערט און אין די שפעטערדיגע ווילנער (ראמס און דווארזשעצער דרוק) האט מען א גאנצע ריי ווערטער ווי הרגענען, גנבענען אין אנד. געשריבען נישט ווי אין העבראיש. דאס זעלבע אין „סערקעלע".

דאס עקשנותדיגע האלטען זיך ביים העבראישען אויסלייג האט דערפיהרט דערצו, אז מענשען פון פאלק שעמען זיך צו שרייבען העבראישע ווערטער.

דער בעוואוסטער יודישער שריפטשטעלער מרדכי ספעקטאר האט אמאל געבראכט אין רעדאקציע א פעליעטאן אונטערגעשריבען „אמם" מיט א „ס", נישט וויסענדיג אז אמת שרייבט זיך מיט א „ת".

אויב די שפראך איז איינהייטליך, מוז דער אויסלייג אויך זיין איינהייטליך, פאר אלע ווערטער, צי זיי שטאמען פון העבראיש, צי פון סלאוויש, מוז זיין איין אויסלייג, מ'קען נישט פאדערען פון א 7־יאהריג קינד אז ער זאל לייענען „קוילעס" בעת עס איז גאר אנגעשריבען „קולות". איבריגענס האט מען דעם העבראישען אויסלייג שוין נישט איינמאל רעפארמירט.

דער דריטער רעפערענט ש. ניגער, איז מודה, אז צו פרילוצקיס ארגומענטען וואלט מען געקענט צוגעבען נאך א סך אנדערע, ער האט אבער מורא אז די דאזיגע רעפארם קען מי יודע וועלכע צרות אנמאכען. דער קרייז לייענער פון יודישען בוך וועט נאך קלענער ווערען. א סך עלטערען וועלען אפנעהמען זייערע קינדער פון דער יודישער שול א.א.וו.

ד"ר זילבערפארב, דער דעלעגאט פון ציש"א ווייזט אן, אז ווען ער וואלט מיט יאהרען צוריק געפאלגט ניגער'ן, וואלט ער נישט געוואגט ארויסצוטרעטען אין יודיש אויף אנ'עפענטליכער פערזאמלונג אין פעטערבורג.

דער אלטער אויסלייג ברענגט נאר דערצו, אז מענשען וואס האבען געענדיגט א יודישע שול, קענען א העבראישען ווארט נישט איבערלייענען. איינער האט זיך, למשל, אויסגעדריקט: ער איז א כאזער אויף זיין אייגענער מאמען, וועלענדיג זאגען: אנ'אכזר.

י. יובילער (ארטיסטען־פעראיין) איז אויך פאר נאטוראליזאציע.

ז. רייזען האלט, אז דער העבראישער עלעמענט איז איינער פון די וויכטיגסטע אין דער יודישער שפראך, און דווקא אין די אינטערעסען פון דעם דאזיגען עלעמענט וואלט מען געדארפט נאטוראליזירען (דער רעדנער האט אמאל געפרעגט ביי ה. ד. נאמבערג פארוואס שרייבט ער א „פייער" אנשטאט „שריפה", דערויף האט נאמבערג געענטפערט אז ער וויל נישט מ'זאל לייענען א „סארפע".

אזא יוד ווי פסח קאפלאן דער רעדאקטאר פון ביאליסטאקער „דאס נייע לעבען" וואס קיינער וועט דאך איהם אין אנטי־ציוניזם נישט בעשולדיגען, האט זיך אויף דער פרעסע־קאנפערענץ אין ווילנע, ארויסגעזאגט פאר נאטוראליזירען, די זעלבע מיינונג האט אויך הרב זלאטניק (עלזעט) איינער פון די פיהרער פון „מזרחי" אין קאנאדע.

דאך מיינט דער רעדנער, אז צוליב טאקטישע טעמים וואלט מען דאס דורכפיהרען די רעפארם געדארפט אפלייגען אויף א גינסטיגערן מאמענט, ביי היינטיגען טאג קען א בעשלוס וועגען נאטוראליזאציע אויסגענוצט ווערען דורך די שונאים פון דער מאדערנער יודישער קולטור, וואס קוקען נאר אויס אויף א געלעגענהייט אנצופאלען און אומצוברענגען די וויכטיגסטע יודישע קולטור־אינסטיטוציעס.

א גאנצע ריי פון די ווייטערדיגע רעדנער־דעלעגאטען ווי מ. טייכמאן, (ביאליסטאק) א לייב, א לעהרער פון די יודישע ארבייטער־שולען אין אמעריקא, אברהם מארעווסקי, אהרן מארק, פאלק היילפערין, א. גאלאמב, פרוי א. ראזענטאל, פרוי חיימסאן און אנדערע זאגען זיך ארויס פאר נאטוראליזאציע.

געגען נאטוראליזאציע איז יודעל מארק (קאוונע), וואס האט מורא אז דער טיראזש פון דער יודישער פרעסע קען דערפון ליידען. געגען איז אויך ה' גארדין, א פארשטעהער פון ווילנער אגודה־ארגאן „דאס ווארט", וואס שטעלט זיך פאר אלס ארטאדאקס—העבראיסט.

דר. מ. וויינרייך מיינט, אז אויך אין ראטען־פערבאנד האט די נאטוראליזאציע נישט געגעבען די רעזולטאטען, וואס מ'האט פון איהר [illegible] ערווארט. דער טיראזש פון דער דארטיגער יודישער פרעסע איז א גאנץ קליינער אין פערגלייך מיט דער רוסישער. ער ווייזט ווייטער אן, אז אויך ביי דייטשען שרייבען מיט גרייזען פערציג פראצענט מיט פאלקס־שול־בילדונג. ס'זענען אפילו פערהאן פראפעסארען, וואס שרייבען מיט גרייזען, ארטאגראפיע מוז מען גרינדליך לערנען, און אפשר לייגט מען אין אונזערע שולען צו ווייניג אכט דערויף.

א סיורפריז פאר מאנכע איז געווען, אז אפילו בחמן מייזיל, אנהענגער פון "שולקולט" האט זיך ארויסגעזאגט פאר נאטוראליזירען. ער זאגט אויס פון חדר, אז אנגעזעהענע ציוניסטען, ווי ד"ר שיפער און אנדערע האבען שוועריגקייטען, בעת זיי דארפען אנשרייבען א העבראיש ווארט.

בח פרילוצקי ענטפערט די אפאנענטען, אנווייזענדיג אז נאך דער בעוואוסטער טשערנאוויצער קאנפערענץ האט מען אויך געפרובט שרעקען, אז די רעזאלוציע וועגען יודיש אלס א נאציאנאלע שפראך וועט מאכען א תל פון דער גאנצער יודישער ליטעראטור, און הלוואי זאלען מיר אין די ווייטערדיגע צוואנציג יאהר אזוי פראגרעסירען, ווי מיר האבען פראגרעסירט זינט טשערנאוויץ.

ש. ניגער האלט זיך ביי זיינס, אז א בעשלוס וועגען נאטוראליזאציע קען אויפרייצען „דאס פאלק".

12 בייגאכט שליסט ז. רייזען די זיצונג, אויף די פארוואורפען, פארוואס מ'האט אוועקגעשטעלט אויפ'ן סדר היום די פראגע וועגען העבראיזמען, ויבאלד מ'האט נישט זי בדעה ראדיקאל צו לעזען ענטפערט ער, אז די פראגע וועגען העבראיזמען איז נאר איינע פון די הונדערטער, וואס ווארטען אויף אנ'ענטשיידונג.

*

אויף דער צומארגענדיגער פארמיטאג־זיצונג איז מען צוגעטראטען צו די פרט־פראגען פון פעראיינהייטליכען דעם אויסלייג.

דר. מ. וויינרייך האט אין זיין רעפעראט פערטיידיגט דעם פראיעקט פון אנ'איינהייטליכען אויסלייג, וואס ער האט אפגעדרוקט אין ארטאגראפישען זאמלבוך פון ייווא.

ב. פרילוצקי קומט צום אויספיהר, אז מ'מוז זיך אומקעהרען צום ניקוד.

עס רעדען נאך א גאנצע ריי דעלעגאטען און מען טרעט צו אפצושטימען די פראגע וועגען די העבראיזמען, ביי דער אפשטימונג לייגט פאר דער פארזיצער ד"ר זילבערפארב אלע געסט, א חוץ די לעהרער צו פערלאזען דעם זאל. די אפשטימונג איז א נאמענטליכע, עס ווערט געלייענט די רשימה פון אלע דעלעגאטען מיט שטימרעכט און יעדער ענטפערט פאר אדער געגען.

דער עולם איז געשפאנט, עס ווערען אריינגעטראגען ביז אכט רעזאלוציעס, פון וועלכע עס בלייבען נאך א 10־מינוטיגער הפסקה דריי הויפט־רע־

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

בעזוכע פון שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר אין יודישע קאלאניעס

ירושלים, (יט"א) דער שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר פון א"י ה' מארק יאנג האט די טעג בעזוכט דאס געביט פון וואדי־האווארעט. פערטרעטער פון די געוו. אראבישע פאכטער האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט כדי צו בענייען די אנקלאגע וועלכע איז שוין זיינער צייט געמאכט געווארען דער שאו־קאמיסיע אז צוליב'ן אפקויפען דורך יודען דעם שטח וואדי־האווארעט זענען אראבער אפגעשטויסען געווארען פון באדען. די דאזיגע בעהויפטונג איז געמאכט געווארען נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער קרן־קימת האט געגעבען פולשטענדיגע ענטשעדיגונג די פריהערדיגע אראבישע זידלער, צווישען וועלכע עס זענען אויך נישטא קיין ארבייטסלאזע.

אין דער קאלאניע חדרה האט דער שטעלפערטרעטענדער הויך־קאמיסאר אויפגענומען א דעלעגאציע פון די יודישע קאלאניסטען, וועלכע האבען איהם געבעטען, אז די רעגירונג זאל זארגען פאר'ן בריינגען אין ארדנונג די וועגען, פערפעסטיגען די עפענטליכע זיכערקייטען און צושטעלען די ענטשיידונג אין שטרייט ארום דעם אינפיאט־באדען. פון ה' מארק יאנגס ענטפער האט די דעלעגאציע בעקומען דעם איינדרוק, אז ער איז געשטימט נאכצוקומען די פאדערונגען פון די יודישע קאלאניסטען.

אין זכרון־יעקב איז פאר ה' מארק יאנג איינגעארדנעט געווארען א קבלת פנים, אין וועלכען עס האבען זיך אויך בעטייליגט איינוואוינער פון די שכנותדיגע אראבישע דערפער. דער שטעלפערטרעטער פון הויך־קאמיסאר האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט צוליב די פריינדשאפטליכע בעציהונגען, וואס הערשען צווישען די קאלאניסטען פון זכרון־יעקב און די אראבער פון דער סביבה, די אנוועזענדע אראבער האט ה' יאנג פערזיכערט, אז די רעגירונג וועט טון אלץ, וואס זי וועט זיין ביכולת, כדי צו שטיצען די אראבישע פויערים מיט לאנגטערמיניגע הלוואות.

גרויסע „ארט" אקאדעמיע אין בוקארעשט

בוקארעשט (יט"א) אין אייבעם פ"ד גרעסטע זאלען איז פארגעקומען א גרויסע „ארט" אקאדעמיע מיט דער בעטייליגונג פון „ארט"־דירעקטאר דר. סינגאלאווסקי. אין דער אקאדעמיע האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון אלע יודישע ארגאניזאציעס, און אינסטיטוציעס אין רומעניען.

בעגריסונגען האבען געהאלטען הרב־הכולל ד"ר י. נעמיראווער, ה' עלי בערקאוויטש, דר. מ. באשאן, א. אנד. אנ'אויספיהרליכען רעפעראט וועגען די פערשידענע געביטען פון דער „ארט"־טעטיגקייט האט געהאלטען דר. סינגאלאווסקי.

א נייער „נעפ" אין סאוויעטען־רוסלאנד

שטייער־הנחות פאר קוסטארען אין סאוויעטען־פערבאנד

מאסקווע, (יט"א) דער „ציק" האט ארויסגעגעבען א נייעם שטייער־דעקרעט, וואס וועט בעדייטענד פערלייכטערען די לאגע פון טויזענדער יודישע קוסטארען איבער'ן גאנצען סאוויעטען־פערבאנד. קודם כל ווערען די שטייערען פון קוסטארען פערקלענערט אויף א דריטעל. צווייטענס, וועט רעפארמירט ווערען דאס סיסטעם פון דער שטייער־אויסמעסטונג, וואס איז ביז איצט אנגעווענדעט געווארען דורך די לאקאלע שטייער־אמטען, די לעצטע פלעגען זייערע פונקציעס אויספיהרען אויף אנ'אונפעראנטווארטליכען אופן, איבערשאצענדיג די אומזאצען פון די קוסטארען. פון איצט אן וועט דאס שטייער־אויסמעסטונגס־סיסטעם זיין מעהר צענטראליזירט.

אין געוויסע קרייזען זעהט מען אין דעם נייעם דעקרעט אנ'אנדייטונג אויף א נייע פאליטיק, וואס זאל דערמאהנען דעם אמאליגען „נעפ", דער דעקרעט וועגען קוסטארען־בעשטייערונג זאל זיין דער ערשטער פון א רייהע אנדערע דעקרעטען אין דעם זעלבען גייסט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 123-33

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביי נאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

געגרינדעט אנ'אינסטיטוט פאר יודאיסטישע וויסענשאפטען אין בוקארעשט

בוקארעשט, (יט"א) די געזעלשאפט פאר דער וויסענשאפט פון יודענטום האט געגרינדעט אנ'אינסטיטוט פאר יודאאיסטישע וויסענשאפטען. די פארלעזונגען וועלען פארקומען אין יודישען סטודענטען־היים. ביז איצט זענען אנגעצייכנט געווארען צוויי קורסען: פילאזאפיע פון יודענטום (דר. י. נעמיראווער) און געשיכטע פון יודען אין רומעניען (דר. מ. הליי). עס ווערען געמאכט פארבערייטונגען צו עפענען ווייטערע קורסען.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג־ארטאפעד

האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28 אויף פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

[illegible]

[illegible] פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג
28
יב
סיון תרצ"א

מאי
זון-אויפגאנג 3.31
זון-אונטערגאנג 7.36

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, מיטוואך, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1
(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פאליצײ-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

G

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2
(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען קאמיסאריאט — מיט די אותיות:

F H Ch I U Z Ż Ź

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3
(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון די יאהרגענג 1909, 1908 פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען וועלכע זענען נאך נישט געשטאנען פאר דער קאמיסיע.

וועגען דער אפערע
אין מלוכהשען שפירט-מאנאפאל

ווי מיר האבען שוין די פאריגע וואך געמאלדען, זענען אבגעשטעלט געווארען אין זייער טעטיגקייט, א רייה בעאמטע פון מלוכהשען שפירט-מאנאפאל מיט'ן דירעקטאר ציבולסקי בראש.

נאך דער קאנטראלע האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אלע זענען בעגאנגען מיסברויכען אויף זייערע אמטען און מחמת די קאנטראלע ענדיגט זיך שוין, און אויפ'ן ארט פון די אלטע בעאמטע אמטירען שוין נייע — וועט די מאכט בקרוב פערעפענטליכען וועגען דער אפערע אנ'אפיציעלען קאמוניקאט.

די לויות פון די 2 ערמארדעטע

(2) עהערנעכטען 4 בײטאג איז פארגעקומען די לויה פון דעם ערמארדעטען עדוואַרד פאדאלסקי.

פארן בנין פון פראזעקטאריום האט זיך פערזאמעלט א פיל טויזענד קעפיגער עולם, וועלכער האט אנטייל גענומען אין דער לויה. נעכטען בײטאג איז אויך פארגעקומען די לויה פון דעם צווייטען קרבן קאטשמארעקס — פון דער 45-יאריגער אגניעשקא קאטשמארעק.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) ק. ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), מ. פערעלמאן (ציגעלגאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

דעמאנסטראציע פאר'ן מאגיסטראט
פון סעזאן- און קאנאליזאציע-ארבייטער

(2) נעכטען פון סאמע אינדערפריה האבען זיך אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ אנגעהויבען צו פערזאמלען גרופען פון ארבייטסלאזע סעזאן- און קאנאליזאציע-ארבייטער. די גרופען זענען געוואקסען, און אין קורצען האט זיך פערזאמעלט אנ'עולם פון א 500, 600 מאן.

אויפ'ן ארט איז אנגעקומען פאליציי, וואס האט נישט דערלאזט צו מאכען א טומעלדיגע דעמאנסטראציע, און צו א מאסען-ארויסטריט. דער עולם האט דאן אויסגעטיילט פון זיך א דעלעגאציע וואס זאל זיך גיין פערשטענדיגען מיט'ן פרעזידיום פון מאגיסטראט מכוח'ן אנהויבען די סעזאן-ארבייטען. אז די דעלעגאציע איז אריין אין וואַרט-צימער פון מאגיסטראט, האט זי זיך דערוואוסט, אז קיינער פון פרעזידיום איז נישטא, ווייל דער פרעזידענט זשעמיענצקי ליגט קראנק, און ביידע וויצע-פרעזידענטען זענען אין ווארשא — וויעלינסקי, וועגען א הלוואה פון ז. א. פ. אי. און ראפאלסקי, וועגען אפרוימען די בריק אויף קילינסקי גאס (וועלכע האט אגב נעכטען אוועקגעהרג'עט א מענש).

די דעלעגאציע איז דעריבער אוועק מיט גארנישט.

ווי מיר דערוויסען זיך האבען די סעזאן- און קאנאליזאציע-ארבייטער בעשלאסען היינט ווידער מאסענווייז צו גיין אין מאגיסטראט וועגען דעמזעלבען ענין.

פון האנדעלס-געריכט
2 נייע באנקראטען.—אי'אפמאר פון קרעדיטארען

נעכטען איז די פירמע „לאדזער פאבריק פון סאמעט און פלוש", זאקאנטנא 56/58 אויף דעם פארשלאג פון ווילהעלם גאטקע ערקלערט פאר באנקראט. מיט'ן טערמין פון 20 דעצעמבער 1930. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט דער האנדעלס ריכטער דיר פאבריקאנט און אלס קוראטאר — אדוו. מיכאל מענאסע.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז אנדערע קרעדיטארען פון דער באנקראטירטער פירמע מאהנען זייערע חובות בדרך עקזעקוציע און אויפ'ן 28 מאי איז בעשטימט געווארען א ליציטאציע היינט קאמארניק.

*

דעמזעלבען טאג איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט אויף איהר אייגענער בקשה, די פירמע „מאריא סטודניצקא", וויין־געשעפט, אנדזשעיא 4 די אנגעריפענע איז איבערגעגעבען געווארען אין דער אויפזיכט פון פאליציי מיט דעם פליכט צו מעלדען זיך יעדע וואך.

*

פראנצישעק מעלאשעווסקי, מעבעל־מאגאזין אויף אנגא 1 אין חודש מערץ ערקלערט געווארען פאר בייזוויליג באנקראטירט און אריינגעזעצט אין טורמע.

אויף דער לעצטער זיצונג האט דאס געריכט גענומען צו קענטניש דעם פראטאקאל פון דער קרעדיטארען־פערזאמלונג פון 25 מערץ ה. י. לויט וועלכען זיי האבען געמאכט א פערבאנד און געוועהלט אלס סינדיק דעם אדוו. יוזעף פינעס. דאס געריכט האט אויך פעסטגעשטעלט אז מילאשעווסקי קאן נישט צוגעלאזט ווערען צו רעהאביליטאציע, און בעשלאסען די קאפיע פון בעשלוס איבערצושיקען דעם פראקוראר פון קרייז־געריכט.

ווי אזוי איז פארגעקומען דער טראגישער פאל
אין שווים-באסיין פון ל. ק. ס,
ווער איז פעראנטווארטליך פאר דעם אומגעקומענעם יודישען לעבען

דער טראגישער פאל מיט דעם יודישען שילער יצחק קארמאן, וועלכער איז דערטרונקען געווארען, באדענדיג זיך אין באסיין פון ספארט-קלוב ל.ק.ס., האט געמאכט א גרויסען רושם אין שטאט.

ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, וואס דער באסיין איז צוגעלאזען פאר יעדען איינציגען און ס'האט אזוי לייכט געקאנט קומען צו אזא שרעקליכען צופאל.

די אומשטענדען ביי וועלכע ס'איז אומגעקומען א יונג יודיש לעבען, ווארפען א טונקעל ליכט אויף די בעציהונגען וואס הערשען אין דעם שווים-באסיין פון ל.ק.ס.

בעת דעם אומגליק איז אין באסיין געווען פיל מענשען, מ'האט זיך געבאדען, געשווימען, געטומעלט און זיך געשפילט, פלוצלינג האט מען דערהערט א געשריי און מ'האט זיך דערוואוסט, אז מענשען טרונקען זיך, עטליכע העלדישע שווימער האבען זיך געלאזט ראטעווען און מ'האט טאקע ארויסגעראטעוועט 2 טרונקענדע, איינער פון זיי האט באלד מיטגעטיילט, אז ער זעהט נישט זיין חבר קארמאן, וועלכער האט איהם געראטעוועט און ער געפינט זיך ווארשיינליך אין וואסער.

נישט קוקענדיג אויף אזא מעלדונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז די לייטונג פון קלוב האט נישט אויפ'ן ארט קיין ארגאניזירטע און געשולטע רעטונגס-קאמאנדא, קיין ארגאניזירטע רעטונגס-אקציע און אפילו נישט קיין קאנטראל און אויפזיכט איבער די וואס געפינען זיך אין באסיין.

צוליב דעם האט מע בשום אופן נישט געקענט פעסטשטעלען צי קארמאן איז טאקע געבליבען אין וואסער.

פון איין זייט איז א טייל פון די אנוועזענדע געווען איבערצייגט אויפ'ן העכסטען גראד, ווייל מ'האט געוואוסט, אז א מענש קומט אום, פון דער אנדער זייט האט זיך נישט געפונען קיינער פון דער לייטונג, וועלכער זאל פעראָרדנען א שנעלע רעטונגס-אקציע.

א אנדער טייל פון די אנוועזענדע האט זיך גענומען וויצלען, ווייטער געשפרונגען אין וואסער און זיך געמאכט לוסטיג איבער די, וועלכע האבען „אזעלכע טרויעריגע פארגעפיהלע".

פלוצלינג איז אימיצען איינגעפאלען א פרישע המצאה, אנשטאט זיך ארומצולאזען אין באסיין און זוכען דעם פערשוואונדענעם קארמאן, האט מען בעשלאסען, אז אלע וואס באדען זיך זאל אריין אין גארדעראב און נעמען זייערע מלבושים, אויב ס'וועט זיך ארויסווייזען, אז איין פעקעל מלבושים איז געבליבען, וועט זיין א סימן, אז א מענש געפינט זיך טאקע אויפ'ן אָדען פון באסיין, דער עקספערימענט האט טאקי געגעבען טראגישע רעזולטאטען, קארמאנס מלבושים זענען געבליבען אין גארדעראב, ערשט דעמאלט איז ענטשטאנען א פאניק.

ערשט איצט האט מען טעלעפאנירט נאך די פאליציי־שעפער, וועלכע האבען גאדגישט געקענט אויפטון, ווייל זיי האבען נישט געהאט קיין שום מכשירים צו דער דאזיגער אקציע. ערשט איצט, אנשטאט צו וויסען פריהער אויס וואס מ'דארף טון אין אזא פאל, האט מען אנגעהויבען צו זוכען מיטלען. דאס האט געדויערט אנ'אייביגקייט. ערשט א דאנק עטליכע העלדישע בחורים, וועלכע האבען זיך גאנץ צופעליג געפונען אויפ'ן ארט האט מען געפונען דעם טויטען קערפער פון דער יודישער שולע

איצט האט זיך אנגעהויבען א מעשה מיט דער פאנאטאוויטש.

ס'איז א סקאנדאליעזע זאך, אז אויף אזא ארט, וועלכע איז מסוגל צו פארפאלען זאל זיך נישט געפינען קיין טעלעפאן, מ'האט ערשט געמוזט לויפען טעלעפאנירען נאך פאנאטאוויטש אויף א ווייטען מהלך, דער דאקטאר פון פאנאטאוויטש האט נאר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט.

מיט דעם ענדיגט זיך נאך נישט די געשיכטע, די לייטונג פון באסיין האט זיך נישט געוואלט דאליץ מאכען דעם יום טוב הימאר און האט אלעמען בערוהיגט, אז ס'איז גארנישט געשעהען.

ווען דער טויטער קערפער פון דעם יוד. שילער איז געלעגען אין דער קאמער און איבער איהם האט געכליפעט זיין אומגלקליכע מוטער, האט די לייטונג עולויבט, אז מיט צוויי מעטער ווייטער אין באסיין זאל מען זיך ווייטער וויצלען, ווייטער לוסטיג מאכען, אזוי ווי קיינמאל גארנישט האט מען זיך ווייטער געפליסקעט און געשפילט אין וואסער באל, און אלע האבען טאקע געגלויבט אז קיינער איז נישט דערטרונקען געווארען...

דאס זענען די פאקטען, ווי אזוי קען מען אנרופען די בעציהונגען וואס הערשען אין דעם שווים-קאסטען פון ל.ק.ס.? אין יעדען ארט וואו ס'געפינט זיך אנ'עפענטליך באד-ארט מוז זיך געפינען א שטענדיגע אן פוכט, מענשען וואס פערשטעהען זיך אויף ארגאניזירען א רעטונגס-אקציע און ענדליך א'מיצער וואס איז פאר די אלע זאכען פעראנטווארטליך.

דא איז קיינער גישט פערהאן. דער באסיין א'ז אויסגעבויט געווארען פאר געזעלשאפטליך געלד, דעריבער מוז דער ענין אויסגעפאָרשט ווערען, די בעציהונגען מוזען זיך ענדערן.

די זיכערקייט פון די מענשען, וואס קומען אהין, זיך באדען מוז גאראנטירט ווערען.

היינט און פאלגענדע טעג!
פרעכטיג פילם-קונסט-ווערק, פול מיט לעבען, זארגלאזען הומאר און גרויער ליבע א. נ.:

ליבעס-וואלץ

רעזשי פון ERYK POMER
שעפער פון
„אונגארישער ראפסאדיע"
אין די הויפטראלען:
די ריזענדע און זיסע
Liljan HARVEY
דער ריטערליכער
Willy FRITSCH

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 יאכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2 בײטאג
פאפולערע פרייזען.
דער זאל איז ווענטילירט.

די בריק אויף קילינסקא גאס
האט נעכטען אומגעבראכט א מענשען-לעבען

(2) מיט דער קילינסקי-גאס אין דער ריכטונג פון דעם סחורות-וואגזאל איז נעכטען געפאהרען א לאסט-אויטא פון א לאדזער עקספעדיציע-קאנטאר. דער אויטא איז געווען הויך געלאדענט מיט סחורות צום עקספעדירען און אויבען איז געזעסען דער קאנוואיענט פונ'ם קאנטאר דער 36 יאהריגער ראבערט ציגעלט (פון גלובנא 47). ווען דער אויטאמאביל איז געווען אונטער דער בריק, האט זיך פלוצים דערהערט א מורא'דיגער געשריי פונ'ם קאנוואיענט, וועלכער האט זיך צושמעטערט דעם קאפ אן דער בריק.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז דער שארבען ביים יונגענמאן איז פולשטענדיג צוקלאפט, און אז עס איז נישטא קיין האפענונג צו דערהאלטען איהם ביים לעבען. אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די טראגעדיע פון א היימלאזע
און ארבייטסלאזע 18-יאהריגע מיידעל

(2) שטייט אזוי א יונג און שיין מיידעל אויף פרייהייטס-פלאץ 2 מיט אנ'אויסגעשטרעקטער האנד און בעט מ'זאל איהר געבען א נדבה.

איהר פנים און די בלויע אויגען זענען טרויעריג, זי איז געבראכען אינגאנצען — האבען מענשען רחמנות, און מ'דערלאנגט איהר גראשענס.

די אויגען פערגייען מיט טרעהרען, אנשטאט דאנקבארקייט, פאר די ליבע, גאסטפרײנדליכע אין מענשענפריינדליכע לייט, וואס העלפען איהר דערשלאגען זיך צו א קאפיטאל...

און אז זי דערשלאגט זיך צו א זלאטע, קויפט זי סם און נעהמט זיך דאס לעבען אין טויט.

וואס איז די מעשה? זי איז געקומען אין לאדז זוכען ארבייט, האט זי אזוי לאנג געזוכט ביז זי האט אנגעטראפען אויף א יונגענמאן, וועלכער האט זיך אויף איהר אין דעם שעהנעם חודש מאי מרחם געווען, און צוגעזאגט צו געבען איהר ארבייט. ביז וואס-ווען האט ער זי אריינגענומען צו זיך אין שטוב, זי „צורעכט-געמאכט", און ארויסגעווארפען אין דרויסען.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען אנטאנינא באיאנאווסקא'ן אפגעפיהרט אין שפיטאל.

„ווידזעווער מאַנופאַקטור“ אונטערהאַנדעלט וועגען א הלוואה אין ענגלאַנד

אויב זי וועט זי נישט בעקומען וועט די פאַבריק אָפּגעשטעלט ווערען

בעכטען איז אָוועגד איז אין לאָקאַל פון די פראָפעסיאָנעלע קלאַסען-פעראייניגען פאַרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון דעלעגאַטען און די טעקסטיל פאַבריקען.

ס'זענען אָפּגעגעבען געוואָרען בעריכטען וועגען מצב אין די טעקסטיל-פאַבריקען, אַזוי איז בעריכטעט געוואָרען, אַז אין שייבלערס פאַבריק ווערט רעדוצירט 1000 אַרבייטער אין גייערס פאַבריק 800 אַרבייטער א. אַז. וו.

גאָר סענסאַציאָנעל איז געווען דער בעריכט פון דעלעגאַט פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור“, לויט דעם דאָזיגען בעריכט, האָט די דירעקציע געזאָלט האָבען מיטגעטיילט די דעלעגאַטען, אַז די „ווידזעווער מאַנופאַקטור“ בעמיהט זיך וועגען אַ הלוואה אין ענגלאַנד. אויב ס'זאָל נישט געלונגען די הלוואה צו בעקומען וועט די פאַבריק מוזען אינגאַנצען אָפּגעשטעלט ווערען.

אַ דעלעגאַציע איז צוזאַמען מיט דער דירעקציע געפאָהרען קיין ווארשא, כדי אויסצופועל'ן, אַז דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום זאָל אונטערשטיצען די ענגלישע הלוואה פאַר דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור“.

די דעלעגאַטען פון די איבריגע פאַבריקען האָבען בעריכטעט, אַז אין אַלע פאַבריקען פרובט מען אַדורכצופיהרען אַ לוין-רעדוקציע און העכערען די אַרבייטס-צייט. אין פיל פאַבריקען, ווי מ'האָט געאַרבייט 2 שיכטען ווערט איצט געאַרבייט איבער'שעה'ן א. אַז. וו. ס'ווערען אויך געמאַכט פרובען צוריק איינצופיהרען די שטראָף-טאַבעלען.

ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע זיך אַקעגענצושטעלען יעדען פרוב פון לוין-רעדוקציע און העכערונג פון דער אַרבייטס-צייט. ווייטער איז בעריכטעט געוואָרען, אַז דער לאָקאַוט פון 9000 אַרבייטער אין ביעלסק דויערט נאָך ווייטער.

א ווארנונג פון וואיעוואדע

נישט צו געהערען צו דער „סאמאפאמאָץ“

(2) נעכטען איז אין שטאָט אויסגעהאנגען געוואָרען אַ מעלדונג פון דעם וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט מיט דער ווארענונג נישט צו געהערען צו דער לינקער פויערים - פאַרטיי „סאַמאָפּאָמאָץ“, וועלכע איז אָנערקענט געוואָרען אַלס אַנטימלוכהשע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט דערוויסען מיר זיך, אַז אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רייה אַרעסטען פון אנגעהעריגע צו דער פאַרטיי, ביי וועלכע מען האָט געפונען אַ סך קאָמפּראָמיטירענדען מאַטעריאַל.

גינסטיגע ווענדונג אין דער סאַנירונג פון „פעפעגע“

ווי מען אינפאָרמירט אונז פון מאַסגעבענדע ספערען, ענדיגען זיך שוין די פעררהאַנדלונגען וואָס האָבען דעם ציל צו סאַנירען די פירמע „פעפעגע“.

אין די נאָהענטסטע טעג איז פאָראויסגעזעהען אַ צוזאַמענקונפט פון אַלע גלויביגע ווי אויך פון די ביז-איצטיגע אקציאָנערען פון דער פירמע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אויביגען האָט דער סאַנד גראָדזקי היינט אָפּגעלעגט דעם טערמין פון פערעפענטליכען דעם בעשלוס אין שייכות מיט דעם ערטיילען א געריכטס-אויפזיכט.

פראצעס פאר אונטערצינדונג

כדי אפצונעמען א גרויסע אַסעקוראַנץ

(2) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען בעטראַכט דעם פראָצעס פון וולאַדיסלאַוו לישעצקי, וועלכער איז געמשפט געוואָרען פאַר'ן אינטערצינדען זיין מעכאַנישע סטאָלערײ אין הויז אויף פלאַצאָווא 12, וואָס זענען געווען אסעקורירט אין עטליכע געזעלשאַפטען אויף דער אלגעמיינער סומע פון 46,320 זלאָטעס.

דאָס געריכט האָט איינגעפונען, אַז לישעצקי איז אין דער שרפה נישט שולדיג, און האָט איהם בעפרייט פון פעראַנטוואָרטליכקייט.

לאָדז—בזשעזשין

מ'האַלט שוין ביים אנהויבען צו בויען די טראַמוואַי-ליניע

(א) די לאָדזער טראַמוויי-דירעקציע קויפט איצט פּלעצער הינטער בזשעזשין אויף אויסצובויען דאָרט א רעמיזע און געהילפס-ווארשטאטען אין שייכות מיט דער פּראָיעקטירטער קאָלעיקע אויפ'ן וועג לאָדז-בזשעזשין (דורך נאָוואָסאָלגא, וויענטשיק, סאָנשיעטשנאָ, גאָלקובעק). די אַרבייטען וועלען וואַהרשיינליך אנגעהויבען ווערען אין מיטען יוני.

די טעג דאַרפען אויך אין צוזאַמענהאַנג דערמיט פּערענדיגט ווערען די אונטערהאַנדלונגען וועגען א שווייצאַרישע הלוואה.

דריי יונגען האבען געזונגען

און בעת מעשה מערדערליך צושלאגען א פאליציאנט

(2) דעם 27. אָקטאָבער פ. י. זענען איבער'ן דער גאַס אַרומגעגאַנגען דריי יונגען און הילכיג, גאָר בשמחה'דיג געזונגען. אויף ראָג צמענטאַרנע האָט זיי פערהאַלטען דער פאָליציאַנט פּראַנצישעק ביעדזשוויעדזקי, און זיי אַריינגערופען אין א [illegible] זיי זאָלען זיך אויסלעגיטימירען. דאָרט אָבער זענען זיי דעם פאָליציאַנט בעפאַלען און מערדערליך צושלאָגען, אַזוי, אַז אַ זייטיגער דורכגעהער האָט איהם קוים אַרויסגעראַטעוועט פון די יונגענס הענד.

איז נעכטען אין רעזולטאַט דערפון פאַרגעקומען אַ פּראָצעס אינ'ם קרייז-געריכט, און די אַלע דריי שלעגערס זענען פעראורטיילט געוואָרען: הענריק שיקאַרסקי און הענריק ציבאַרטאָוויטש, די הויפּט-שלעגער — צו אַ יאָהר טורמע, און יאַן שיקאַרסקי — דער צוהאַלטער — אויף אַ האַלב יאָהר.

זייער תירוץ, אַז זיי זענען געווען שיכור, האָט זיי נישט געהאָלפען.

זומער-קאָנצערטען

מאַניעק ניימילער.

א 12-יאָהריג שעהן יונגעלע לויפט אַרויף אויף דער עסטראַדע און שפּילט גוט מאָצאַרט'ס ע-מאָל סאָנאַטע, נאָך בעסער דעם ערשטען טייל פון ברוך'ס פידעל-קאָנצערט, און גאָר גוט בלאָך'ס „בעל-שם“.

איז דאָס וואונדער? ניין. ס'איז נאָר א טאַלאַנט, רעגעלרעכט ענטוויקעלט דורך גוטע לעהרער, וועלכער דאַרף אָבער נאָך בעסער ענטוויקעלט ווערען דורך נאָך בעסערע לעהרער, זאָגען מיר, דורך אַזעלכע, ווי דער בעוואוסטער פּראָפעסאָר פלעש און זיין גלייכען. נאָר ביי א פלעש קאָן אַזא הויך טאַלאַנטירט קינד זיך אויסבילדען צו א גרויסען קינסטלער. זיין ריטם-געפיהל, עלאַסטישע בויגען-פיהרונג, גריפטעכניק און אנגענעהם ריינער טאָן — גיבען דערצו די בעסטע האָפנונגען. אָבער ביז די פאָלקאָמענע אויסבילדונג דאַרף מען דעם קליינעם מאַניעק נישט אַרומפיהרען איבער די עסטראַדעס. דאָס פריהצייטיגע אויפטרעטען אין עפענטליכע קאָנצערטען, מעגען זיי אפילו געקרוינט זיין מיט ערפאָלג, בילדען ביי א קינד נישט געוואונשענע געפיהלען, ווי: אמביציע, עדגייציגקייט, גאווה. מיט איין וואָרט, אזא קינד קען פערלירען די קינדישע עניוות, נאַאיוויטעט, וואָס איז אזוי נויטיג ביי א רוהיגער לעהרע.

העלענאָוו

אין פראכט-פּאַרק „העלענאָוו“, וועלכער האָט אמאָל געדינט אלס רוה-שטעל נאָכ'ן רוישיגען אַרבייטסשווערען טאָג נישט נאָר פאַר איינפאַכע שטערבליכע, נאָר אויך פאַר די פינאַנץ- און אינדוסטריעלע מאגנאַטען — שפּילט איצט א גוט-איינשטודירטער אָרקעסטער אונטער דער אויסגעצייכנטער לייטונג פון קאָנצערט-מייסטער ה' פעטרושקא און ליווערט גוטע, פּאָפּולערע פאַר'ן אויער פריש-אנגענעהמע מוזיק פאַר א הימעל-קוֹקענדיגען עולם וואָס דערמאָנט זיך מיט בענקשאַפט ווי דורך א חלום די אַמאָליגע גוטע צייטען.

דער אָרקעסטער איז בעזעצט מיט גוטע קרעפטען אין אַלע גרופען און האָט דעריבער די מעגליכקייט אויך ערנסטע ווערק צו שפּילען. אזא קרפּערשאַפט אונטער אזא גוטער לייטונג איז אין העלענאָוו-פּאַרק א גרויסע אַנציהונגס-קראַפט.

D-ski.

מיטינגען וועגען לוין-רעדוקציע און פאַר א 40-שעה'דיגע אַרבייטס-וואָך

די קרייז-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און פאָרשטעהער פון פ.פ.ס., „בונד“ און דייטשע אַרבייטס-פאַרטיי, אויפ'ן אויפטראַג פון דער צענטראַל-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, איז בעשלאָסען געוואָרען דעם 31. מאַי ה. י. איינצואָרדענען אין לאָדז מיטינגען געווידמעט דאָס קעגענשטעלען זיך געגען לוין-רעדוקציעס און דער פאָדערונג פון אַ 40-שעהדיגע אַרבייטס-וואָך.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 28 מאַי 1931

11,58 צייט-סיגנאַל, 12,15 גראַמאַפאָן-פּלייטען, 12,35 שול-פריהמאָרגען פון דער ווארשאַווער פילהאַרמאָניע, 14,00 הפסקה. 14,30 פאָרלעזונג, 14'55 הפסקה. 15,35 קאָמוניקאַט פון דער לופט-פערטיידיגונג, 15,50 פאָרלעזונג, 16.10 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער, 16,15 גראַמאָפאָן-פּליטען, 17.05 מיליטערישע ידיעות, 17,15 פאָרלעזונג, 17,45 קאָנצערט פון לעמבערג, 18,45 פערשידענעס, 19,10 קאָמוניקאַטען פון דער לאַנדווירטשאַפטס-קאַמער, 19,20 פאָרלעזונג, 19,40 ראַדיאָ-טאָג-פּרעסע, 20,00 פעליעטאָן, 20,15 ראַדיאָ טעכנישע געשפּרעכען, 20,30 לייכטע מוזיק, 21,30 ידיעות פון ווארשאָ, 22,15 קאָנצערט פון קראָקא, 22,35 קאָמוניקאַטען.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשא 9, טעלעפאָן 128-98

נעמט אָן פון 8–10; 5–8 אָוונט

קופאָן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג דאָנערשטאָג דעם 28-טען מאַי

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21. אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ - פון דעם זעלבען טאָג. -

טעלעגראַמען

קיין נייער שטייער אויף ביער וועט נישט זיין

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) צוליב די ידיעות וועגען דעם, אַז ס'וועט אַרויפגעלעגט ווערען א נייער שטייער אויף ביער, טיילט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום מיט, אַז קיין שום נייער שטייער אויף ביער וועט נישט אַרויפגעלעגט ווערען.

פּלענום פון פּאָליטישען קאָמיטעט ביי דער יודישער אַגענץ

לאָנדאָן, 27 (יט"א טעלעגראַפיש) דער פּלענום פון פּאָליטישען קאָמיטעט ביי דער יודישער אַגענץ איז בעשטימט אויף דעם 31 מאַי.

3-יעהריגער יובילעאום פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין בירא-בידזשאַן

מאָסקווע, (יט"א) אין טימאָנקא (בירא-בידזשאַן) איז געפייערט געוואָרען דער 3-יעהריגער יובילעאום זייט עס האָט זיך אָנגעהויבען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין בירא-בידזשאַן. אויף א מאַסען-פערזאַמלונג האָט דער מאָסקווער „קאָמזעט“-טוער מ. קאַץ אָפּגעגעבען א בעגריסונג אין נאָמען פון צ"ק, „קאָמזעט“ און די אַמעריקאַנער אָרגאַניזאַציע „איקאָר“.

אין בירא-בידזשאַן זענען היינט-צוטאָג דאָ 5 „סאָווכאָזן“ - קאָלעקטיוון, 4 קאָלעקטיוון פון ניי-אָנגעקומענע איטיגראַנטען, 6 מלוכה'שע און קאָאָפּעראַטיווע אונטערנעמונגען און א לאַנדווירטשאַפטליך-טעכנישע הויכשול. אין משך פון די לעצטע חדשים האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג אין בירא-בידזשאַן פערגרעסערט אויף 1400 און ציילט איצט בסה"כ 4000 נפשות.

געשטאָרבען פון הונגער 2 יודישע אַרעסטאַנטען

בודאַפּעשט, 27 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) פון קאַסאַל איז מען מודיע, אַז אין דער אָרטיגער מיליטערישער תפיסה זענען געשטאָרבען פון הונגער די יודישע אַרעסטאַנטען אַלעקסאַנדער ראַזענטאַל און אליעזר העבער, וועלכע האָבען צוזאַמען מיט אנדערע 20 יודישע אַרעסטאַנטען געפיהרט אַ הונגער-שטרייק צוליב דעם, וואָס מען האָט נישט ערלויבט אַריינצוגעבען כשר עסען.

געוועזענער מיליטער-בעאַמטער

ב. מאָז

פּיעטריקאָווער № 10

שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאַפטע עצות אין אַלע

מיליטער-ענינים.

בעפאָהר איהר פאָהרט אויף ערהאָלונג

קויפט איין אייער קאָסמעטיק נאָר אין דער ערשטער רענאָמירטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון דער פירמע

J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5

TELEFON 175-92

וואָס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאָן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע

פּערפומען, טואַלעט-זייפען, קרעמען, פּודערען, קעלנישע בלומען-וואַסערן א. אַז. וו.

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאָן אויף ווערטפולע פּרעמיעס.

פאַר אנגראָסיסטען בעדייטענדער ראַבאַט — קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

סובאָטניקעס־מאַרטירער פאַר'ן יודענטום

צי האַלטען זיי בײ'ם אונטערגעהן?

(ספעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

די סיבירער סובאָטניקעס זענען צוזייט געוואָרען איבער פיל דערפער פון יעניסייסקער, אירקוטסקער און טיילווייז מאָסקווער גובערניעס., גרויסע קאָלעקטיווען פון סובאָטניקעס זענען אין דאָרף יודיבאָ, (דעם יודישען נאָמען יודאָ) נישט ווייט פון מינוסינסק, וואו עס געפינען זיך ביי 400 משפחות אין זימא עטליכע סטאַציעס פון אירקוטסק געפינען זיך 300 משפחות. פאָלאָווינקע זימינער אויעזד געפינען זיך ביז 150 משפחות, אַרום מאַרינסק און די איבעריגע דערפער זענען צושפרייט פיל קלענערע גרופען. די ערשטע גאַס אין זימא רופט זיך די גאַס פון די סובאָטניקעס און פאַקטיש האָבען זיי געגרינדעט דאָס דאָרף. די גאַנצע צייט פון צאַריזם, זענען די סובאָטניקעס זעהר פערפאָלגט געוואָרען און נישט קוקענדיג וואָס אינ'ם מאַניפעסט פון 17 אָקטאָבער 1905 איז געוועזן אַ פונקט וועגען פרייהייט פון געוויסען — פלעגט די סיבירער אַדמיניסטראַציע נישט אויפהערען זיי צו מישען מיט יודען און האָט זיי שטאַרק געראָדפט. ביז 1908 האָבען זיי נישט געהאַט דאָס רעכט עפענטליך צו דאַוונען און פלעגען זיך פערזאַמלען געהיים אין אַ קאָנספּיראַטיווע וואוינונג דורכצופיהרען תפילה בציבור.

אין יענע יאָהרען ווען די ערשטע מאַרטירער פון די סובאָטניקעס זענען געקומען קיין סיביר, איז באַך, די יודישע בעפעלקערונג פון סיביר געווען זייער ווייניג און די יודען וועלכע האָבען זיך געפונען אין די דערפער, און שטעט זענען בעשטאַנען פון אויסגעדינטע ניקאָלאַיעווסקע סאָלדאַטען און פערשיקטע זיי זענען געשטאַנען אויף אַ נידריגע גייסטיגע ביוהאָ, פאַנאַטיש פרום און גרויסע עם־הארצים, אַזוי, דאָס די אָנגעקומענע סובאָטניקעס האָבען זעהר ווייניג געקענט בעהמען ביי זיי. זיי האָבען אָבער מיט אַלע כוחות געשטרעבט זיך דערנעהנטערען צו די יודען. אַרויסבעקומען און דערוויסען זיך אַ נייעם דין, אַ נייעם מנהג, אַ מנהג אַ גוט־וואָרט, הערען און איבערנעהמען, זיך טערצייכענען און איבערגעבען די קינדער און קינדסקינדער. שפעטער, ווען די יודישע ישובים אין סיביר האָבען זיך פערברייטערט און אין שכנישען אירקוטסק, איז אויסגעוואַקסען אַ בעדייטענדער יודישער קיבוץ מיט אַלע זיינע שאַטירונגען — האָבען זיך אָנגעפאַנגען די פינסטערע צייטען פון די גענעראַל־גובערנאַטאָרען גאָרעמיקין, גראַף קוטאַיסאָוו, טעליוואַנאָוו, ס'האָט זיך אָנגעפאַנגען אַ ווייט שרעקליכע רדיפות, רעאינירונג און אַרויסשיקען פון גאַנצע קהלות, די יודען פון סיביר האָבען נישט געהאַט קיין רעכט אַריבערצופאָהרען פון איין אויעזד אינ'ם צווייטען, די געוועזענע פערשיקטע וועלכע זענען מיט צוואַנציג און דרייסיג יאָהר צוריק, אויסגעוועזן זייער טערמין, זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון די שטעט וואו זיי האָבען אָפגעוואוינט צענדליגער יאָהרען צוריק אין די וויסטע ווייטסטע דערפער וואו זיי זענען פריהער פערשיקט און צוגעשריבען געוועזן. פערשטעהט זיך, אַז דער דאַמאָקל־שווערד וועלכער איז די גאַנצע צייט געהאַנגען איבער די קעפ פון די סיבירער יודען האָט געשאַפען אַ פערצווייפעלטע לאַגע און פחד אוז ס'האָט קיין רייד נישט געקענט זיין וועגען נעהנטערע בעציהונגען מיט די גרים־סובאָטניקעס. די משולחים און מגידים, וועלכע פלעגען קומען פון די ישיבות פון תחום פון טעלזש, מיר, סלאַבאָדקע, וואָלאָזשין, א. אַנד. און פלעגען מיט זייערע דרשות און בעוועגליכקייט אַריינברענגען אַ לעבעדיגען שטראָם אין דער דעמאָלסדיגער גרויער ווירקליכקייט פון די ווייטע יודישע ישובים, — פלעגען נישט וואַגען אַריינצופאָהרען צו די סובאָטניקעס און ווען אַ יוד פונ'ם דאָרף פלעגט קומען אין מקום, פלעגט ער זיי ברענגען אַ נייעם מאמר, אַ נייעם דין, וועלכער פלעגט אויפגעכאַפּט ווערען ווי אבן טוב, און אָפגעהיט ווערען מיט יעדער פינטעלע, זייער רעדען, קליידער, אויסערליכער געשטאַלט און בעהמונג: אונטערשיידעט זיך לחלוטין נישט פון קלוגע, אויפגעקלערטע בעלי־גופישע פויערים, וועלכע מען בעגעגענט אין די גרויסע רוסישע דערפער. זייער הויפט־בעשעפטיגונג איז געווען ערד־אַרבייט אויף אַ פרימיטיווען אופן (ביז די לעצטע פאָר יאָהר). זיי פערנעמען זיך אויך מיט „ראַזוואָזקע“ ד.ה. מיט פיהרען פראָוויאַנט אין די גאָלדגרובען פון לענא און וויטים, פיש־פאַנג, יעגעריי בוי־אַרבייט און די איבעריגע בעשעפטיגונגען פונ'ם סיבירער פויער, זייער ריינער און פאַטריאַרכאַלער לעבענס־שטייגער, ניכטערקייט און טהרת המשפחה אונטערשיידעט זיי שטאַרק פון די שכנישע רוסישע פויערים, וועלכע קוקען אויף זיי מיט אַ געוויסען רעספעקט. דאָס דורכפיהרען די יודישע צערעמאָניעס מנהגים און דינים קומט ביי די סובאָטניקעס אַרויס אויך גויאיש, עס טראָגט אַ קריסטליכען זיגעל אויף זייערע אַ חתונה הוליעט מען אויפ'ן רוסישען שטייגער, מען פוצט אויס פערד און בריטשקעס מיט בלומען און גלעקלעך, מען טרינקט לרוב און מען טאַנצט, און שפילט אויף די האַרמאָניקעס גאַנצע זיבען טעג. זעהר פאַטריאַרכאַליש ווערט דורכגעפיהרט די צערעמאָניע פון פיהרען חתן־כלה צו דער חופה, און דאָס דורכפיהרען דעם „הרי את“ מיט די שבע ברכות. נישט נאָר חתן כלה נאָר אויך די נעהענטסטע מחותנים פון ביידע צדדים פאַסטען דעם טאָג און זענען מהרהר בתשובה. מען מאַכט דעם חשבון, הנפש. נאָר בעזונדער'ס פאַטריאַרכאַל און הייליג ווערט דורכגעפיהרט דער שבת. צאַרט ווייסע טישטיכער בעדעקען די טישען און בענק. איטליכעס הויז ווערט בעלויכטען מיט פיל ליכט, דאָנערשטאָג און פרייטאָג ווערען שוין געמאַכט די הכנות צום שבת. מען באַקט די גרויסע „קוילי־טשען“, קידוש מאַכט מען נאָר אויף ווין. די משפחות געהען צו געסט איינער ביים אַנדערען., מען טוט אָן די בעסטע קליידער, מען קנאַקט סעמעטשקעס און די עלטערע מיהען זיך נישט צו רעדען קיין דברי חול. די סובאָטניקעס האָבען מעהרסטענטיילס חתונה צווישען זיך: די משפחות זענען גרויסע, דאָס רוב משפחות האָבען צו 7 און 8 קינדער און מעהר, אַזוי קומט אויס, דאָס גאַנצע דערפער בעשטעהען פון עטליכע פאַמיליעס וועלכע זענען אין קרובהשאַפט געקניפט און געבונדען צווישען זיך. נאָר איינע פון די גרעסטע שטרעבונגען ביי זיי איז מתחתן צו זיין זיך מיט יודען, און נאָך פאַר דער וועלט־מלחמה איז שוין געווען פאַלען אין אירקוטסק, מאַרינסק און אַנדערע ערטער דאָס יונגע פרישע געזונטע טעכטער פון 17—18 יאָהר האָבען חתונה געהאַט פאַר באַיאָרגע עלטערע יודען־סיבירי־יאַקעס, פערשטעהט זיך, דאָס אַזוינע שידוכים זענען פאָרגעקומען נישט אָהן הדוק פון דער כלה'ס משפחה, אין די יאָהרען פון דער מלחמה און שפעטער איז חתונה'ס צווישען שיינע סובאָטניקעס מיט סיבירער יודישע יונגעלייט אַ גאַנץ נאָרמאַלע ערשיינונג., די פרויען פון די סובאָטניקעס זענען זעלטען פרום, האַראַפּאַשנע, געטריי דעם מאַן, און פאַמיליע און איבערגעגעבען די דינים און טראַדיציעס, בעזונדער'ס שטרענג ווערט אָפגעהיט דער דין פון טבילה, ביז די לעצטע יאָהרען פון דער מלחמה, האָבען די סובאָטניקעס אין זימא נישט געהאַט קיין מקווה, וואו די פרויען זאָלען קענען דורכפיהרען דעם ריטואַל פון טבילה, און זיי פלעגען זיך טובלען אין די גליהענדע סיבירער ווינטער־נעכט אויפ'ן אייז אינ'ם פערפרוירענעם טייך. די שעהנע יונגע כלה־מוידען און יונגע ווייבלעך פלעגען ברעכען דאָס קאַלטע אייז און נישט פערשטערען דאָס שטרענגע געבאָט פון טבילה.

ס'איז וויכטיג צו בעמערקען נאָך אַ כאַראַקטעריסטישען שטריך: די סובאָטניקעס, נישט קוקענדיג אויף זייער גרויסען יראת הכבוד און רעספעקט צו די אמת'ע יודען און זייער שטרענגע פאָדערונג צו די יודישע דינים, טראַדיציעס און מנהגים האָבען נישט געפונען אינ'ם סיבירער יודען און הויפטזעכליך אינ'ם יונגערען דור דאָס וואָס זייער נשמה האָט פערלאַנגט. מענשען, וועלכע זענען דורכגעלייטערטע אַלע זיבען פייערען פון גהינום, און זענען געבליבען פערהאַרעוועט — האָבען, זעהענדיג אויף ווי ווייט די סיבירער יודען פון די לעצטע דורות בעציהען זיך לייכטזיניג צום שבת און דינים בעקומען אַנ'ענטוישונג. ווען זיי פלעגען בעמערקען, אַז וועד פון די יונגערע יודען בעציהט זיך פון אויבען אויף צום שבת און אַנדערע יודישע דינים האָבען זיי געהאַט דערפון דאָס ווערסטע עגמת נפש, זיי האָבען שטענדיג געבענקט און געזוכט די אמת'ע יודען ביי וועלכע ס'געפינט זיך תורה און חכמה, לערנען פון זיי אָפנעהמען פון זייערע מידות א.אַ.וו. דערמיט ערקלערט זיך דער גרויסער דראַנג צו עמיגראַציע וועלכע האָט קורץ פאַר דער וועלט־מלחמה אַרומגעכאַפּט דאָס דאָרף פון די סובאָטניקעס.

פאַר די לעצטע שטורמדיגע יאָהרען און גרויסען איבערברוך אינ'ם לעבען פונ'ם רוסיש־סאָוויעטישען דאָרף, ווען די אַלטע לעבענס־פאָרמען און בעגריפען ווערען אַראָפּגעשווענקט דורך די ברויזענדע כוואַליעס פונ'ם גרויסען בויאונגס־פּראָצעס וועלכען עס מאַכט דורך די סאָוויעטען־רעפּובליק, בעמערקט זיך אויך אין אַ געוויסער מאָס ביי אַ טייל פונ'ם יונגערען דור פון די סובאָטניקעס [illegible] נייגונג צום נייעם לעבען, צום נייעם בויאונגס־פּראָצעס, זיי האָבען אויך פון זיך אויסגעטיילט [illegible] וואַרג אין די „ראַבפאַקן“, און אינ'ם בויאונגס־אַפּאַראַט נאָר דער עלטערער דור האַלט זיך נאָך פעסט אָן די טראַדיציעס און זוכט ווי ווייט מעגליך נישט אָפגעווישט ווערען, נישט פערגעסען אָן די זיידעס און טאַטעס, מאַרטירער פאַר זייער יודישקייט. דער גייסט פון דער נייער צייט לאָזט זיי אָבער נישט איבער קיין פּלאַץ פאַר סעקטאַנטען און גריבלער, אין רעליגיעז־טעאָלאָגישע פראַגען, פאַר גאָט־זוכער און מיסטיקער, אַ שטילע טראַגעדיע פון אייניקלעך פון מאַרטירער פאַר יודישקייט, וועלכע פילען דאָס זיי האָבען איבערגעלעבט זייער צייט און ווילען זיך דאָך נישט אונטערגעבען, ווילען נישט זינגען דאָס לעצטע גסיסה־ליד, דאָס שוואַנען־ליד.

(יט"א) **א. פּאַנעוו זשער.**

לאָדזער יודישער קאַמעראַל־טעאַטער
אַלעע 1־טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאַל (פריש רעמאָנטירט)
דירעקציע: ד״ר ע. ז. מ״ זנ״.

גאַסטשפּילען פון דוד הערמאַן־טעאַטער
מיט'ן אנסאַמבל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופּע
יוסף באַמען

היינט, דאָנערשטאָג — פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 5 גר. און
„דער טויבער“

פרייטאָג — פרעמיערע פון מאַן, ווייב און רעוואָלוציע באַסאַיעוו

אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן. אדמינ. לייטער: א. גאַריעלאָוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאָנדיטאָריי פון ה' ראַשגאָלד (פּיעטריקאָווער 38)
און אַ גאַנצען טאָג אין דער קאַסע פון טעאַטער.

אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל־בעאַרבייטונגען
שלאָסעריי־אַרבייטען
מאַשינען־טיילען
פיהרט אויס ביל'ג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

דער „פוילישער שטערן“

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט־קריג

(37

אַריינגעהענדיג אין צימער האָט ער זיך אַרומגעקוקט ווי עס זעהט אויס די עפענונג אין דער וואַנד: עס האָט זיך אויסגעוויזען אַז אַ טייל פון די פּאַליצעס האָט זיך איבערגעדרעהט מיט דער וואַנד...

האַרי האָט געניי בעטראַכט די פּאַליצעס פון ביידע זייטען, וועלענדיג דערגיין, ווי־אַזוי עס אַרבייט דער מעכאַניזם.

לסוף האָט ער אין דער הויך פון דער פּינסטער פּאַליצע אָנגעטאַפּט אַן עלעקטרישען קנעפּעל אין דער וואַנד.

ער האָט זיך צוריקגעקעהרט אין צוגעבויטען שטיבעל און בעטראַכט דעם אָרט אין דער שראַנק, וואָס ער האָט אומגעדרעהט אַנגעוריקט מיט דער האַנד: אויך דאָ איז געווען אַזאַ מין קנעפּעל, וואָס איז געווען צוגעפּאַרבט אינ'ם קאָליר פון האָלץ.

איידער ער האָט זיך גענומען צו דער ווייטערדיגער אויספאָרשונג, האָט ער פערשלאָסען די טיר פון קאַבינעט און פערלעגט די פּרענטען אויף די טירען פון דער צוגעבויטער שטוב.

די ביכער אויף די פּאַליצעס זענען יואַהרשיינליך פאַלשע און אין זיי האָט מען געדאַרפט זוכען דעם שליסעל צו דערגיין דעם מעכאַניזם:

ער האָט אָבער אַ טעות געהאַט: די ביכער זענען געווען אמת'ע ביכער...

איינעם נאָכ'ן אַנדערען האָט ער אַרונטערגענומען פון די פּאַליצעס, און געלייגט אויף דער פּאָדלאָגע.

זיין עקשנות איז אָבער, ענדליך, בעלוינט געוואָרען: אויף דער פערטער פּאַליצע פון אויבען זענען געשטאַנען די בענדער פון שעקספּירס אַלע ווערק. האַרי האָט אַרונטערגענומען די ערשטע צוויי בענדער און דערזעהען, אַז זיי זענען עכטע.

— צום טייוועל! — האָט ער זיך פערצווייפעלט אויסגעזידעלט, בעשליסענדיג גלייכצייטיג נישט אָפּצושטערען פון דער אָנגעהויבענער אַרבייט. מיט דער הילף פון האַמער און ברעך־שטאַנג.

אין קאַבינעט איז געווען פינסטער.

ביי דער שיין פון דעם צינדהעלצעל האָט האַרי פּלוצים דערזעהען אַז די רוקענדלעך פון די שכנות'דיגע בענדער זענען מעהר אויסגעריבען ווי די איבעריגע.

ער האָט אַוועקגעוואָרפען דאָס צינדהעלצעל און זיך אַ כאַפּ געטוהן פאַר דעם באַנד „קאָמעדיעס“.. דאָס בוך האָט זיך נישט געלאָזט אַרונטערנעמען... האַרי האָט [illegible] אַ ציה געטוהן מיט דער גאַנצער קראַפט און... איז אַוועקגעפלויגען אויף צוריק מיט רוקענס פון 6 בענדער.

האַרי איז אויפגעשפּרונגען, און אָנגעצונדען דעם לאָמפּ, צוטראָגענדיג איהם צו דער עפנונג, וואָס איז געווען הינטער די ווערק, פון שעקספּירען.

אין דער טיף האָט זיך געלאָזט מערקען אַ קליין שמאָלען טירעל, וואָס אין איהם איז געווען אַריינגעשטעקט אַ שליסעל געוויקעלט אין לעדער.

האַרי האָט אַ דריי געטוהן דעם שליסעל אין אַ ציה געטוהן פאַר'ן הענטעל:

די ביכער־פּאַליצעס האָבען זיך פונאַנדערגערוקט און ענטפּלעקט אַ פע־הוילענעם ווינקעל, אין וועלכען עס זענען געשטאַנען אַ סך קאַנען מיט בענזין.

ער האָט פערשטאַנען, וואָס דאָס בעדייט: בעל פּאַרד פלעגט הייסען מאַרטאַ'ן גיין שלאָפען און דערנאָך מיט זיין מאָטאָציקל אַרויספאָהרען אינ'ערגיץ אויף פערשידענע נאַכט־צוזאַמענטרעפעניש ען.

דעם געהיימען זאַפּאַס פון בענזין האָט ער געדאַרפט האָבען כדי צו קויפען אין די געוועלבער, נאָר די קליינע סכומים, וואָס זענען נויטיג אויף צוצופאָהרען צום וואָגזאַל.

צו וועמען און צוליב וואָס האָט בעלפאָרד אַרומגעפאָהרען אין די נעכט?

בעקומען געהיימע אויפטראַגען אדער איבערגעבען זיי?

מיט וועמען האָט ער זיך, אין די נעכט צוזאַמענגעטראָפען?

זעלבסטפערשטענדליך, אַז נישט מיט מאַרטימער'ן, ווייל יענער האָט דאָך אַליין געזאָגט, אַז ער האָט זיך מיט איהם קאָמוניקירט אויסשליסליך דורך דער פּאָסט.

און — אויך נישט מיט נאָר־על־דין, וועלכע האָט איהם צום ערשטען מאָל געזעהען די נאַכט... אַלזאָ, מיט יועמען?

קאַפּיטעל פערצן

מ״רי נעהמט זי־ צו דער אַרבייט

— ליידער, הער מערנהאַלק, מוז איך אייך מצער זיין, — האָט געטענהט דער געהילף פון קאָמענדאַנט — מיר האָבען געטוהן אַלדאָס מעגליכע, כדי אויסצוגעפינען דעם זעלנער מיט'ן נאָמען באַרלינג, נאָר מיר קאָנען נישט פעסטשטעלען, וואו ער איז. ער האָט זיך געדאַרפט צוריקקעהרען קיין פראַנקרייך, ערב דעם טאָג, ווען איהר האָט געפונען זיין אורלויב־קאַרטע, אָבער ער האָט זיך אין זיין פּולק נישט צוריקגעקעהרט. דער קאָמענדאַנט פון פּולק האָט איהם ערקלערט אַלס דעזערטיר און געגעבען צו וויסען וועגען דעם דער פּאָליצייאישער מאַכט... דאָס איז בסך הכל אַלץ, וואָס איך קאָן אייך מיטטיילען וועגען דעם ענין.

מערנהאַלץ האָט מיט פערדרוס געקוקט אויפ'ן קאַפּיטאַן:

— גאָט מיינער, און איך האָב געמיינט,... (ער האָט אַ קנאַק געטוהן מיט דער צונג און אַ שאָקעל געטוהן מיט'ן קאָפּ) גאָט מיינער!...

— וואָס האָט ער דען געמאַכט?

געהיים־אַגענטען האָבען פיינד, אַז מען שטעלט זיי פראַגען, האָט מערנהאַלץ לכתחילה אויסגעמיטען צו ענטפערען.

אין אַ ווילע אַרום האָט ער אָבער געענטפערט:

— קאַפּיטאַן... אייך, איבריגענס קאָן איך זאָגען, ווייל איך רעכען, אַז איהר קאָנט מיר העלפען... אויסצוגעפינען דעזערטירען — דאָס איז דאָך אייערע דירעקטע פליכט?

(פאָרטזעצונג קומט).

צי איז פארהאן אין רוסלאנד געשלעכטלעכע אויסגעלאסנקייט?

דער בעקאנטער פוילישער מאנארכיסט, רעדאקטאר פון ווילנער „סלאווא", מאצקעוויטש, האט פערבראכט א געוויסע צייט אין סאוויעטען-רוסלאנד.

אין זיינע איינדרוקען דערצעהלט מאצקעוויטש, אז מ'האט איהם געגעבען נאך צוויי יאהר השתדלות די סאוויעטישע וויזע דערפאר, ווייל הגם ער איז א מאנארכיסט, איז דאך זיין פערזאן א גאראנטיע, — אזוי האט מען איהם דערקלערט אין דער סאוויעטישער אמבאסאדע, — אז ער וועט שרייבען נאר דעם אמת.

מאצקעוויטש האט טאקע זיין ארטיקעל וועגען רוסלאנד אין לעצטען „סלאווא" א נאמען געגעבען: „איך שרייב דעם אמת, בלויז דעם אמת, אויסשליסליך דעם אמת" (דאס איז די פארמול פון אן אלטער פראנצויזישער געריכט-שבועה — די רעד.).

די צוויי אמתן, וועלכע ער בעמט ארום מיט'ן דאזיגען לעצטען ארטיקעל זענען נוגע, ווי ער שרייבט, צוויי שאבלאניגע ליגענס וועגען ראטען-פערבאנד:

1) מען דערצעהלט וועגען דער אומגעוועהנליכער, אוממענשליכער עראטישער אויסגעלאסנקייט אין באלשעוויע — דאס איז אבסאלוט נישט אמת.

2) מען דערצעהלט, אז דער ארבייטער ווערט עקספלואטירט דורך די „קאמיסארען". דער ארבייטער הונגערט און די קאמיסארען טרינקען שאמפאניער — דאס איז נישט אמת.

צום אינטערעסאנטעסטען זענען זיינע אויספיהרען וועגען געשלעכט-לעבען אין ראטענפערבאנד.

ער שרייבט, אז דארטען לאכט מען אויס די וואס ווארפען זיך פון איינער צו אן אנדערער ארער פערקעהרט.

וועגען אבארטען שרייבט ער: לאמיר העטער נישט רעדען אויפ'ן קול, כדי מ'זאל זיך נישט דערמאהנען די רייד פון עוואנגעליום וועגען צבועקעס... אויסגעלאסנקייט אין אייגענטליכען זינען פונ'ם ווארט רופען מיר אן די לייכטקייט פון די זיטען, סעקסועלע עקסצעסען א. אז. וו. בכן, קיין פראסטיטוציע איז אין ראטענפערבאנד נישטא — און אויב זי בעהאלט זיך יא ערגעץ, קען דאס קיין רייד נישט זיין וועגען אזא אפענער און קענטיגער פראסטיטוציע ווי אין פאריז. בערלין און ווארשא. חוץ דעם איז דער גאנצער מלוכה-אפאראט איינגעשטעלט אויף צו קעמפען געגען וועלכער ס'איז עראטישער אויפרייצונג. אין מאסקווע איז כ'האב א מוזיק-זאל, אבער די טענצערינס זענען דארט אנגעטאן פון קאפ ביז די פיס... טענץ זענען ערוועהרט. די קאמוניסטישע יוגענט מעג טאנצען אנשטענדיגע טענץ — די טענץ, וואס מ'טאנצט ביי אונז אויף בעלער, ווערט דארט בעטראכט מיט פראסטיטוציע צוגלייך.

און מאצקעוויטש פערענדיגט מיט פאלגענדיגען בילד. וועלכע ער בעצייכענט אלס „דריסטע אנאלאגיע":

„באמת, לאמיר צומאכען די אויגען און זיך דערמאנען פאמפיי, דעם דאזיגען וואונדערליכען עקזעמפלאר פון קולטור, וועלכער איז דערגאנגען צו איבערזעטיגונג צו בעאומרוהיגענדיגען וואוילשטאנד צו גלענצענדיגע עשירות; דערמאנענדיג זיך אן פאמפיי, דערמאנט מען זיך אן די סימנים פון פערדארבענקייט, אן די מיאוסטע טיילען פון קערפער וועלכע בעצירען דארט אלס געמעל יעדע וואוינונג, און אויפ'ן פאן פון דעם דאזיגען אוילטאג, פון דער הויכער אינטעלעקטועלער ציוויליזאציע — איז געקומען דער קריסענטום, מיט זיין עקעל און פעראכטונג צו דער פערדארבענקייט פון די זיטען".

די ארטאגראפישע קאנפערענץ פון יווא אין ווילנא

(ענדע פון דער 3. זייט).

דאלוציעס צווישען וועלכע עס קומט פאר דער אייגענטליכער קאמף.

די ערשטע רעזאלוציע פון קאלמאנאוויטש — ווייברייך א. אנד. אז עס איז איצט נישט צוועקמעסיג צו יודישען די העברעאיזמען ווערט אפגעווארפען.

עס בלייבען צוויי רעזאלוציעס, איינע אז מען דארף נאטוראליזירען די העברעאיזמען און אז די קאנפערענץ לייגט פאר דער פילאלאגישער סעקציע פון ייווא אויסצוארבייטען די כללים פון דער רעפארם, כדי זי צו פערווירקליכען אין פערשטענדיגונג מיט די געהעריגע אינסטיטוציעס, און א צווייטע, אז יודישען די העברעאיזמען איז טאקע נויטיג, אבער היות אין איצטיגען מאמענט איז אז נישט מעגליך עס דורכצופיהרען, זאל דער ייווא בלויז פארלייגען אלע פער-אינטערעסירטע אינסטיטוציעס צו שטעלען די פראגע אויפ'ן סדר-היום.

ביידע רעזאלוציעס ווערען געשטימט צוזאמען, די ערשטע בעקומט 26 שטימען, די צווייטע — 21, אזוי ארום האט די ארטאגראפישע קאנפערענץ רעקאמענדירט דער פילאלאגישער סעקציע פון ייווא צוצוטרעטען פראקטיש צו דער פערייודישונג פון די העברעאיזמען, די אנגענומענע רעזאלוציע לייענט זיך, אזוי:

די קאנפערענץ בעשליסט:

1) דער אויסלייג פון די העברעאיזמען אין דער יודישער שפראך דארף זיין געבויט אויף די זעלביגע יסודות ווי דער אויסלייג פון אלע אנדערע איהרע עלעמענטען.

2) די קאנפערענץ רעקאמענדירט דער פילאלאגישער סעקציע ביים ייווא ווי מעגליך גיכער, צו צוטרעטען אויסצוארבייטען די כללים פאר דער פערווירקליכונג פון פרינציפ, וואס איז פארמולירט אינ'ם פונקט 1.

3) צו דער פערווירקליכונג פונ'ם דאזיגען פרינציפ דארף צוגעצויגען ווערען די צענטראלע יודישע קולטור- און שול-אינסטיטוציעס, פען-קלוב, זשורנאליסטען-סינדיקאטען, צענטראלע יודישע שול-ארגאניזאציע, צענטראלער יודישער לעהרער-פעראיינען, יודישער ארטיסטען-פעראיין און צענטראלער יודישער דרוקער-פעראיין.

די דאזיגע רעזאלוציע איז אריינגעטראגען געווארען דורך ד"ר זילבערפארב, נח פרילוצקי, א. ראזענטאל, ב. כהן-ווירגילי, פאלק היילפערין, מ. יובילער און י. כארלאש.

די נאכמיטאג-זיצונג האט זיך אנגעהויבען מיט א רעפעראט פון ז. רייזען וועגען לאטייניזירען דעם יודישען כתב.

נייער פאהר-פלאן פון די באהנען

גילטיג פון 15-טען מאי.

לאדזער פאבריקס-באהן

קומט אן:

2.26	פון קאלושקי (פערב. מיט ווארשא)
4.15	פון קאלושקי
5.35	„ „
6.55	„ „
7.19	„ „
7.34	„ „
7.50	„ „
8.37	„ „
9.19	פון טשענסטאכאוו
9.55	פון קאלושקי (מאנטאג און נאך יום-טוב)
10.27	פון קאלושקי (פערבינדונג מיט ווארשא)
13.02	פון קאלושקי
14.47	פון סקארזשיסק (פערבינדונג ווארשא)
16.10	פון ווארשא (מיט רעסטאראן-וואגאן)
17.37	פון קאלושקי (פערבינדונג ווארשא)
19.59	פון קאלושקי
20.45	פון ווארשא
21.24	פון קאלושקי (בלויז אין חגא-טעג)
22.02	פון קאלושקי (בלויז אין חגא - טעג).
22.52	פון קאלושקי
23.10	פון סקארזשיסק
23.42	פון קאלושקי

פאהרט אפ:

0.35	קיין קאלושקי
1.45	קיין קאלושקי (פערבינדונג מיט ווארשא)
2.45	קיין קאלושקי (פערבינדונג טשענסטאכאוו)
5.50	קיין קאלושקי (פערבינדונג ווארשא)
6.50	קיין קאלושקי
7.45	שנעל-צוג קיין ווארשא
9.02	קיין קאלושקי (זונטאג און יום-טוב),
9.50	קיין סקארזשיסק
10.56	קיין קאלושקי
11.35	קיין קאלושקי (פערבינדונג מיט ווארשא)
13.58	קיין קאלושקי (פערבינדונג מיט ווארשא)
15.05	קיין קאלושקי
15.25	סקארזשיסק
16.05	קיין קאלושקי (פערבינדונג טשענסטאכאוו-קאטאוויץ)
16.55	קיין קאלושקי (פערבינדונג ווארשא)
17.50	קיין קאלושקי
18.30	קיין קאלושקי (פערבינדונג ווארשא)
19.10	שנעלצוג קיין ווארשא מיט רעסטאראן
19.30	קיין קאלושקי
20.20	קיין קאלושקי
21.20	קיין קאלושקי (פערבינדונג קאטאוויץ)
21.55	קיין קאלושקי (פערבינדונג ווארשא)

קאלישער באהן

קומט אן:

0.21	פון פויזען
1.00	פון ווארשא
3.39	שנעל-צוג ווארשא
3.43	שנעל-צוג פון ווראצלאוו (דורך לעשנא-אסטראוו)
4.17	פון קוטנא, פלאצק
4.49	פון אסטראוו-ווילעקאפ.
5.25	פון הערבי באווע-קאטאוויץ (דורך זד. וואליא)
6.21	פון קראקא-קאטאוויץ
7.10	פון לאסק (אין וואכענטעג)
7.30	שנעל-צוג פון פויזען-בערלין
7.35	פון לאוויטש
8.05	פון קוטנא-גדיניע (פלאצק)
8.47	פון אסטראוו ווילעקאפ.
9.15	פון לעמבערג (שלאף-וואגאן 3. קלאס)
9.22	שנעל-צוג פון ווארשא
10.55	פון לאסק (זונטאג)
11.30	פון ווארשא
12.15	פון פויזען
12.52	פון קוטנא-פלאצק
15.30	פון לאסק
17.54	פון פויזען
18.50	פון קאלושקי
19.40	באווע-הערבי טשענסטאכאוו (זד. [illegible])
19.45	פון קוטנא-פלאצק
20.20	שנעלצוג בערלין-פויזען
21.34	פון ווארשא (שלאף און רעסטאראן-וואגאן
21.48	פון לאסק (פרייטאג, שבת זונטאג, חגאות)
22.28	פון קוטנא-פלאצק

פאהרט אפ

0.32	קיין קוטנא-פלאצק
0.42	קיין הערבי-באווע-קאטאוויץ (זד.-וואליא)
1.18	קיין אסטראוו-לעשנא
2.47	שנעלצוג קיין ווראצלאוו (דורך אסט. [illegible])
3.51	שנעלצוג קיין ווארשא
5.04	קיין ווארשא
6.40	קיין פויזען
7.38	שנעלצוג קיין ווארשא
8.35	קיין קאלושקי
9,05	קיין לאסק (קאלומבי)
9.35	שנעלצוג קיין פויזען
9.45	קיין קוטנא
11.45	קיין פויזען
12.25	קיין קוטנא
13.10	שנעלצוג ווארשא
13.40	קיין לאסק
15.10	קיין פויזען
15.20	קיין קוטנא-פלאצק
15.35	קיין לאוויטש
17.40	קיין באווע-הערבי טשענסטא[illegible]
18.10	קיין ווארשא
19.35	קיין אסטראוו-ווילעקאפ.
20.00	קיין לאסק
20.25	קיין לאוויטש
20.42	קיין לעמבערג (פערבינדונג [illegible])
21.42	שנעלצוג פויזען-בערלין (שלאף-וואגאן)
22.00	קוטנע (פלאצק) גדיניע
22.55	קיין קאטאוויץ-קראקא

21)

ר. אייזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזשער לעבן

— אלזא הער נירענבערג, האט דער דעטעקטיוו פערענדיגט דאס טעלעפאנישע געשפרעך. איך, ער ווארט אייך ביי מיר אין ביורא מארגען פינקטליך 12 א זייגער מיטאג.

— גוט, יעדענפאלס דאנק איך אייך שוין הער דעטעקטיוו.

— פריילין גינזבערג איהר האט געהערט, אז איך האב נירענבערגן בעשטימט א ראנדעוואו מיט אייך אויף מארגען 12 א זייגער. ס'בלייבט אלזא, גארנישט איבער, ווי צופערלאזען דאס גאסטפריינדליכע הויז און צו ווערען מיין גאסט אויף א טאג.

— איהר ווייסט, הער דעטעקטיוו, אז איך דערקען מיך אליין נישט. איך האב פערלוירען מיין ווילען און ווי אין א היפנאז פיהר איך אויס אלץ וואס מען הייסט מיך. ווען וועט דאס שוין א סוף נעהמען.

— נישט לאנג מעהר, פריילין גינזבערג. איהר ווייסט דאך. אז איך האב אייך נישט היפנאטיזירט און סיטוס מיר ווירקליך לייד וואס דער גורל איז אויסגעפאלען גראד אויף אייך, וואס איהר ברויכט אזויפיל, מיר בייהילפיג צו זיין צו דעמאסקירען נירענבערגן.

אויף צומארגענס איז פארגעקומען די בעגעגניש צווישען סאניען און נירענבערגן, דער „שעף" האט גאנץ אונטערגעהינקט אויף א פוס. ער איז געקומען פינקטליך אין דער בעשטימטער צייט, אויסגעפוצט לויט דעם לעצטען פערלאנג פון דער מאדע און עלעגאנץ.

דער דעטעקטיוו צוזאמען מיט סאניען האבען שוין געווארט אויף נירענבערגן, וועלכער איז אריינגעקומען און זיך טיף פערבויגט.

סאניע איז שרעקליך בלאס געווארען, זי איז געוועזען באהענט פון חלשען, זי האט פאר נירענבערגן אויסער פעראכטונג נישט געהאט פאר איהם מעהר קיין שום געפיהל, הגם ער איז געוועזען דער פאטער פון איהר קינד. פאר וועלכען זי איז גרייט געוועזען מקריב צו זיין איהר לעבען, נאכמעהר האט זי איהם פעראכטעט איצט ווען זי האט זיך דערוואוסט פון דעטעקטיוו, ווער נירענבערג איז, דאס אלץ איז איהר איצט אדורך דורך די געדאנקען, ווען זי האט אין ערשטען מאמענט אנגעקוקט נירענבערגן, דעם וועלכער האט זי אזוי שרעקליך אומגליקליך געמאכט.

אלע אין צימער האבען געשוויגען, אפילו אויף נירענבערגס „גוט מארגען" האט קיינער נישט געענטפערט.

דער דעטעקטיוו האט איבערגעריסען דאס פיינליכע שווייגען און האט געזאגט;

— הער נירענבערג, איך האב מיין מיסיע אלס דעטעקטיוו פערענדיגט, וואס צווישען אייך קומט פאר דא: דארף איך נישט וויסען, און וויל אפילו דאס נישט וויסען. איהר דארפט דאך געוויס עפעס צווישען זיך צו רעדען, וועל איך אויף א [illegible] פערלאזען דאס צימער.

נישט ווארטענדיג אויף קיין ענטפער איז דער דעטעקטיוו ארויס פון צימער.

דאס געשפרעך האט אנגעהויבען נירענבערג.

— וואו זענט איהר געוועזען אזא לאנגע צייט, פריילין גינזבערג? איך בין געוועזען זעהר אונרוהיג וועגען אייך.

— איהר זענט נישט מעהר מיין שעף און דארף אייך נישט אפגעבען קיין חשבון פון דעם וואס איך טו. מיט מיין צייט דיספאניר איך.

— דאס איז ריכטיג, אבער נאכדעם וואס געשען אונז איז פארגעקומען...

— רעדט נישט וועגען דעם, ס'איז גארנישט פארגעקומען איהר רעדט גארנישט, האט סאניע אזוי ווי געשריגען.

נירענבערג האט זיך ארומגעקוקט אין צימער, כדי זיך צו איבערצייגען אויב קיינער איז נישטא און דאן האט ער ווייטער אנגעהויבען.

— איך מוז רעדען וועגען דעם, ווייל דער ענין געהט מיך פונקט אזוי פיל אן ווי אייך. נאכדעם וואס איז צווישען אונז פארגעקומען האב איך געהאט א רעכט זיך בעאונרוהיגען וועגען אייך.

— ווער האט אייך דאס רעכט געגעבען? ווער האט אייך ערלויבט מיך אויפצוזוכען דורך דעטעקטיוען.

נירענבערג איז מיט א שעלמישען שמייכעל צוגעגאנגען צו איהר און זי געוואלט אננעהמען פאר דער האנד.

געהט אוועק פון מיר, איהר זאלט אייך נישט ערלויבען זיך צו דערנעהנטערען צו מיר.

סאניע האט אנגעהויבען מורא צו בעקומען פאר נירענבערגן. זי האט שוין געהאט א חרטה אויף דעם וואס זי האט מסכים געווען זיך צו זעהען מיט דעם אויסוואורף. דער דעטעקטיוו האט איהר צוגעזאגט שטענדיג צו בעשיצען איך [illegible]

לאזען דאס צימער און זי געלאזען אויף הפקר מיט נירענבערגן, וואס וועט זי איצט טון.

נירענבערג האט נישט געלעגט קיין אכט אויף סאניעס פראטעסטען, האט פעסט געדריקט איהר האנד און ליידענשאפטליך, מיט א דערשטיקטער שטים שנעל גערערט:

— איהר זענט מיין ווייב, אויב איהר ווילט נישט, וועל איך דאס הויך פאר אלע [illegible], איך וועל מיך דערמיט נישט שעהמען, ווייל איך האב דיך ליב, נאר דיך סאניע. איך וועל פערלאזען מיין ווייב מיין קינד, נאר דיך האב איך ליב.

סאניע האט זיך געריסען פון איהם, האט נישט געוואלט האלטען איהר האנד אין זיינער, נישט געוואלט פיהלען זיין הייסען אטעם, נישט געוואלט זעהען זיין ליידענשאפטליכע ליפען, וועלכע זענען געווען גרייט זיך אריינצופרעסען אין איהר פנים און קערפער.

— לאזט מיך, האט זי געשריגען, נישט דא איז דאס ארט וועגען דעם צו רעדען, לאזט מיך צורוה.

— גוט, אבער סאניע, אז דו וועסט מיר געבען דיין ווארט, אז דו וועסט זיך מיט מיר זעהען, ווייל איך מוז מיך מיט דיר זעהען, איך מוז מיט דיר רעדען.

— אבער לאזט ארויס מיין האנד, לאזט מיך אפ, דא וועל איך מיט אייך איבערהויפט נישט רעדען, זייט פערנינפטיג און לאזט מיך איצט צו רוה.

נירענבערג האט אפגעלאזען איהר האנד און האט זיך אביסעלע אפגערוקט פון איהר.

— נו, איך בין געוועזען גענוג פערנינפטיג און איצט ווארט איך אויף אייער פערשטענדניש און פערנונפט.

— וואס ווילט איהר פון מיר, מיין גאט, צו בין איך נאך ווייניג אומגליקליך.

— דו קענסט אבער ווערען גליקליך [illegible] דו וועסט זיך נישט איינקשענען.

(פארטזעצונג קומט).

די בעקאנטע איז לאדז **מלעטשארניע** פּאָלודניאָוואַ 8 — טעלעפאָן 44=119 —
ווי אויך יארסקע מיטאגען פון 5 געגג 2.50 זל. מאכט בעקאנט, אז היי יאָהר גיט זי ארויס די בעקאנטע מיט זייער גוטסקייט **מילכיגע פריהשטיקען און אווענדברויטען** פון 5 געגג 1.50, מיט פיש 1.75
מילך פון אייגענער מעלק. שנעלע, אומזיסטע בעדינונג.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער אזוי ווי א וואסער-קאָן און עס פעלט שוין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעל גוטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכורטשונג בעווייזען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס דעמוגגען מיט הייל-גארסעטען און שפראצען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטע פיס און הענד, גוטע זאכען פאר די גרעסטע קראנקע ערטער.
ספּאַנקונגגס פון 9 ביז 1 בתמאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האָבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארענטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

זייט 20 יאהר האב איך געליטען אויף ביידע זייטען אויף געשווילעכץ, אויך האב כ'בין גטווען 2 מאל אפערירט. חכנט אבער שטענק דעם ה י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פיהל איך מיך ביים געזונט בעלען, א דאנק דעם פערלענגטען באנדאזש, וועלכער האט מיר דערהאלטען מיין געשווילעכץ, פאר וואס כ'דריק איהם אויס מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.

Szulem Wallach.

אייז=מאשינען צו לאדעס

קאנסערוואטארען, פושקעס און פערשידענע גרייסען ביליג צו פאבריקס=פרייזען אבצוגעבען
Fabryka Maszyn
L. Twardowicz
ŁÓDŹ, Wysoka 38, róg Nawrot
tel. 174-55.
צופאָהר מיט די טראמוואיען 4, 10, 15 און 16.

א פרוכט=גארטען

איבער א מארגע, צו פערדינגען נאהענט ביי דער שטאדט פאר א נידריגען פרייז. צו ערפאהרען סילינסקיעגא 127, וואוינונג 31. 8169
FELIKS OLEJNICZAK.

גענעז שוויים פון פיס

אין אדמשיסקעס נוצט נאר דעם שוין 20 יאהר בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" פרייז נור 30 גראשען. נוצט נישט קיין אנדערע ענליכע נאכמאכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען און שאדען די פיס און נוצט נאר מיט מיין שטעמפעל. אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און שוואַרצע ווערים פרייז 50 גראשען, אויך פליין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און פלעקען פון אלע קאלירטע שיך פרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער
וועלביארזש. אלטשטאדט 1
פאָדערט נאר מיט מיין שטעמפעל.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4

פריהער צעגעלניאנא 36 טעל. 216=90.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער - שוועכע, אלע ארר אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

קינא-טעאטער ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!!!
בעקאנטע פון שלאף-וואגאן
גרויסע עראטישע דראמע .·. אין דער הויפטראלע
MARLENA DIETRICH בעקאנט פון פילם **„MAROKO"**
„אבי געלעבט"
פראכטפולע קאמעדיע .·. אין דער הויפטראלע
CHARLIE CHAPLIN
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 בייטאג .·. דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

וואנעס
אלמאלי
— ווי אויך —
קינדער=וואנעס
בעקומט איהר נור אין דער בלעכערײ=ווערקשטעל
„ZGODA"
לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 134=51 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט אויף זומער-וואוינונגען.

פאריז
יעדען קראנטום צו ביליגע פרייזען ליפערט
Lodownia Południowa 22
tel. 190-48 i 191-26.

מיידלעך
קענען בעקומען לאזשי ביי אנ'אנשטענדיגער פאמיליע וועסכארניא 33 קויפמאן. 8117

א יונגערמאן
מיט 5-קלאסיגער בילדונג און מיט ערסטקלאסיגע רעפערענצען זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נישט זיין. שטעלט זיך ביי מאנופאקטור, עס קען אויך זיין ביי גאלאנטעריע, אלס קאסירער, איינקאסאנט, קענען א גאנץ מיניסטעלען לוין. עס קען זיך אויך אנרופען הויזירער, וואס ווילן שותפות מאכען. אפערטען אונטער „Z. M." אין אדמ.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועון-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאססעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8 - 10 פריה און פון 6 ביז 8.30, אח זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska8 פון 1230 ביז 130 נאכמ.

האלא, לעטניקעס!
לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!
ווילט איהר האבען א רוהיגע זומע-וואוינונג, מיזט איהר זאָפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויס אויף דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.
אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט אין ביורא בוזין, לאדז, אגראדאווא 3 טעלעפאן 48-191 און ביי שלעזינגער, לאדז שרודמיעסקא 47 (פריהער נאווא-צעגעלניאנא 17, טעלעפאן 22-211. 2788

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00=191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213=57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר ש. אייגער, ד"ר י. בוים, ד"ר רייטלער=קוריאנסקא ד"ר וו. אייכנער.
פרייז פון א געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אוימזיכט איבערן קינד דר. י. פאלאסאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַיש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען=אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערוועון-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11½—1
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אוירען-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-טעכניק, בעליכטונגען, קאראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטע איז שטאט.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4—7 אוונד.

Dr. MED. H. LUBICZ
סס. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 41=132
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען,

Dr. Z. RAKOWSKI
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 3—

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע, הויט- און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פעטריקאווער 62"

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן פון 4 ביז 6 אוונד אין לעטשניצע „פאטאק". לימאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדרער) פון 1—2 נאכמיטאג

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.